IVAN MLINAR

LJETNA ŠKOLA AMBIENTURA

PUČIŠĆA 2014.

IVAN MLINAR

LJETNA ŠKOLA AMBIENTURA

PUČIŠĆA 2014.

Ivan Mlinar — Ljetna škola Ambientura
Pučišća 2014.

Nakladnik — Sveučilište u Zagrebu
Arhitektonski fakultet
Kačićeva ulica 26, 10000 Zagreb

Sunakladnik — Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti
Hrvatski muzej arhitekture
Ulica Ivana Gorana Kovačića 37, 10000 Zagreb

Za nakladnika — izv. prof. dr. sc. Krunoslav Šmit, dekan

Za sunakladnika — akademik Pavao Rudan, glavni tajnik

Urednici — izv. prof. dr. sc. Ivan Mlinar
Hrvoje Marinović

Recenzenti — akademik Dinko Kovačić
red. prof. dr. sc. Bojana Bojanić Obad Šćitaroci
izv. prof. dr. sc. Damir Krajnik

Lektorica — Vedrana Magjarević

Oblikovanje — izv. prof. dr. sc. Ivan Mlinar

Tisak — Denona d.o.o.
Zagreb, 2018.

ISBN — 978-953-8042-48-5

CIP — zapis je dostupan u računalnome katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 001014393.

© Sveučilište u Zagrebu, Arhitektonski fakultet

Pokrovitelj — Općina Pučišća
Trg sv. Jeronima 1, 21412 Pučišća

Supokrovitelj — Arhitektonski studio Marinović d.o.o.
Ulica Srećka Karamana 8, 21000 Split

Za pokrovitelja — Marino Kaštelan, načelnik općine

Za supokrovitelja — Hrvoje Marinović, direktor

Potpora — Republika Hrvatska
Ministarstvo znanosti i obrazovanja
Ulica Donje Svetice 38, 10000 Zagreb

Knjigu — je za objavu prihvatilo Povjerenstvo za nakladničku djelatnost Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu na sjednici održanoj 6. studenoga 2018.

Acta Architectonica
Edicija Ljetne škole i radionice 32

Hrvatski muzej arhitekture HAZU
Edicija Studije

Izvori ilustracija — - stranice 2, 4, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16 i 17: Brač – Fotomonografija. ur. Ivo Marinković, Vinko Uhlik, Raul Goldoni, Aleksandar Kukec. Ugostiteljsko poduzeće Zlatni rat, Bol; Skupština Općine Brač – Savjet za prosvjetu i kulturu, Supetar. Zagreb 1967.
- stranica 8: Arhiva Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
- stranica 18: Arhiva Ljetne škole Ambientura

SADRŽAJ

5 Uvod

7 Ljetna škola Ambientura – Pučišća 2014.

9 Pučišća

19 Ambijentalne razglednice Pučišća

20 Tepih na dnu dolca
Samra Rahmanović | Željko Sović

26 Pjacete u dnu vale
Jelena Hajdinjak

34 Obala od branke do škuribande
Viktorija Jagodić | Dora Kljenak

40 U svakom se kamenu krije skulptura
Matija Pajić

46 Sve to znadu naše skale
Dora Habijanec

50 Izložba života
Aleksandar Matijašević | Maja Milojević

58 Kaštili u mraku
Antonio Jakubek

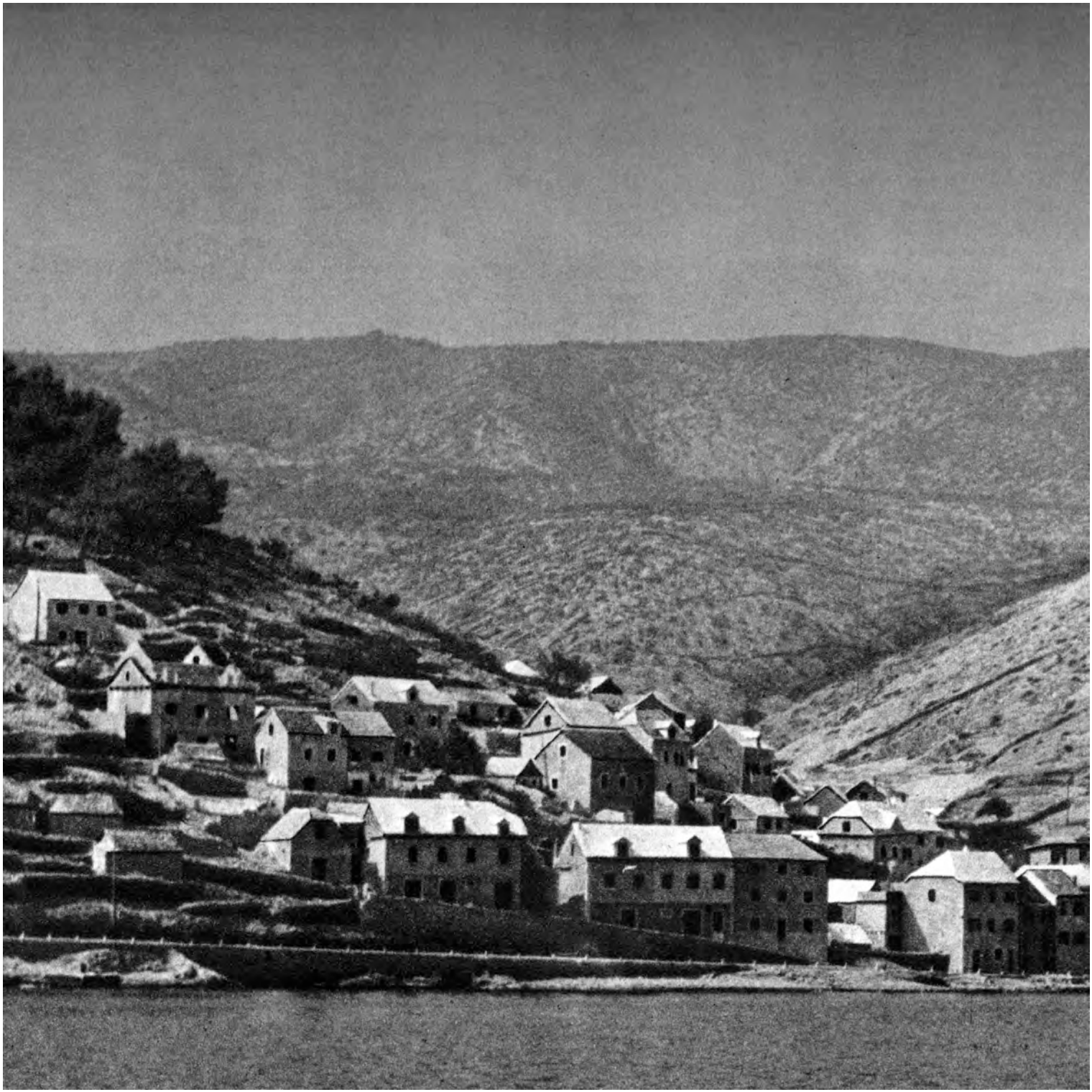
64 Mirine – Pučiški lampjuni
Ana Rukavina

UVOD

Ljetna škola Ambientura obuhvaća urbanističko-arhitektonska istraživanja prostornih potencijala odabranih lokacija u suradnji s relevantnim ustanovama, znanstvenicima i stručnjacima, te lokalnom samoupravom, stanovnicima i posjetiteljima. Cilj Ljetne škole Ambientura je programiranje, planiranje, projektiranje, prezentiranje, argumentiranje i evaluiranje urbanističko-arhitektonskih ideja, koncepata i rješenja koja unaprjeđuju ambijentalne, urbanističke i arhitektonske potencijale odabranih lokacija. Naziv *Ambientura* je akronim pojmova ambijent, urbanizam i arhitektura, koji su osnovne teme ljetne škole. Organizator Ljetne škole Ambientura je Arhitektonski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Program Ljetne škole Ambientura sastoji se od predavanja, razgovora, obilazaka, konzultacija, prezentacija i evaluacija, te potiče participativne modele edukacije. Polaznici Ljetne škole Ambientura su odabrani studenti diplomskog studija arhitekture i urbanizma, kao i ostalih bliskih studijskih programa, voditelj je izv. prof. dr. sc. Ivan Mlinar s Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, a sudionici odnosno predavači i evaluatori su ugledni interdisciplinarni znanstvenici i stručnjaci. Ljetna škola Ambientura je od 2014. godine izborni kolegij Diplomskog studija arhitekture i urbanizma Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, kojem je dodijeljen jedan ECTS bod.

ILUSTRACIJE: stranica 4 – Plaža | stranica 6 – Panorama Pučišća | stranica 8 – Avionska panorama Pučišća iz 2005. | stranica 10 – Panorama Pučišća | stranica 11 – Pučiška lučica | stranica 12 – Kamenolom kod Pučišća | stranica 13 – Kamena bitva za privez brodova | stranica 14 – Ribar krpa mrežu | stranica 15 – Ribari love srdele | stranica 16 – Mazge | stranica 17 – Ovce

LJETNA ŠKOLA AMBIENTURA – PUČIŠĆA 2014.

Prva Ljetna škola Ambientura održana je od 1. do 9. kolovoza 2014. godine u Splitu i Pučišćima na otoku Braču, pod pokroviteljstvom Općine Pučišća i supokroviteljstvom Arhitektonskog studija Marinović iz Splita. Inicijativu za održavanje Ljetne škole Ambientura u Pučišćima pokrenuo je Hrvoje Marinović. Predavanja i razgovori održani su u splitskom prostoru Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, u Ateljeu Vasko Lipovac u Splitu i u Klesarskoj školi u Pučišćima. Radni prostor za polaznike bio je osiguran u Klesarskoj školi, a smještaj i prehrana u Učeničkom domu Klesarske škole u Pučišćima. Obilasci su provedeni u Ateljeu Vasko Lipovac u Splitu, te Klesarskoj školi i Jadrankamenu u Pučišćima.

PREDAVAČI
akademik Dinko Kovačić: Poetika mjesta za odmor; Marko i Mario Lipovac: Prijedlozi prostoru; Mario Španja: Brač – prostor, ljudi i događaji; Boris Ljubičić: Dizajn i ambijent; izv. prof. dr. sc. Ivan Mlinar: Ljetna škola Ambientura; Jasna Josipovski: Scenografija i ambijent; Hrvoje Marinović i Ana Tomšić: Modernizam u mediteranskom ambijentu; Bojan Linardić: Suvremena mjesta susreta s morem

SUDIONICI
Ivan Martinić i Pero Orlandin, obilazak i prezentacija: Jadrankamen – Tehnologija obrada kamena; Vjekoslav Eterović i Zdravko Matijašić, prezentacija: Klesarska obrada kamena; Tonči Vlahović, obilazak i prezentacija: Radionica Klesarske škole; Klara Gržin i Stjepan Miketek, asistenti

EVALUATORI
doc. Vedran Duplančić, Hrvoje Marinović, Ana Tomšić

VODITELJ
izv. prof. dr. sc. Ivan Mlinar

POLAZNICI
Dora Habijanec, Jelena Hajdinjak, Viktorija Jagodić, Antonio Jakubek, Dora Kljenak, Aleksandar Matijašević, Maja Milojević, Matija Pajić, Samra Rahmanović, Ana Rukavina, Željko Sović

Polaznici i voditelj Ljetne škole Ambientura zahvaljuju svim predavačima, sudionicima i evaluatorima, posebno načelniku Općine Pučišća Marinu Kaštelanu i direktoru Arhitektonskog studija Marinović Hrvoju Marinoviću, koji su omogućili održavanje ljetne škole u Splitu i Pučišćima, te djelatnicima Jadrankamena, Klesarske škole i Učeničkog doma Klesarske škole u Pučišćima.

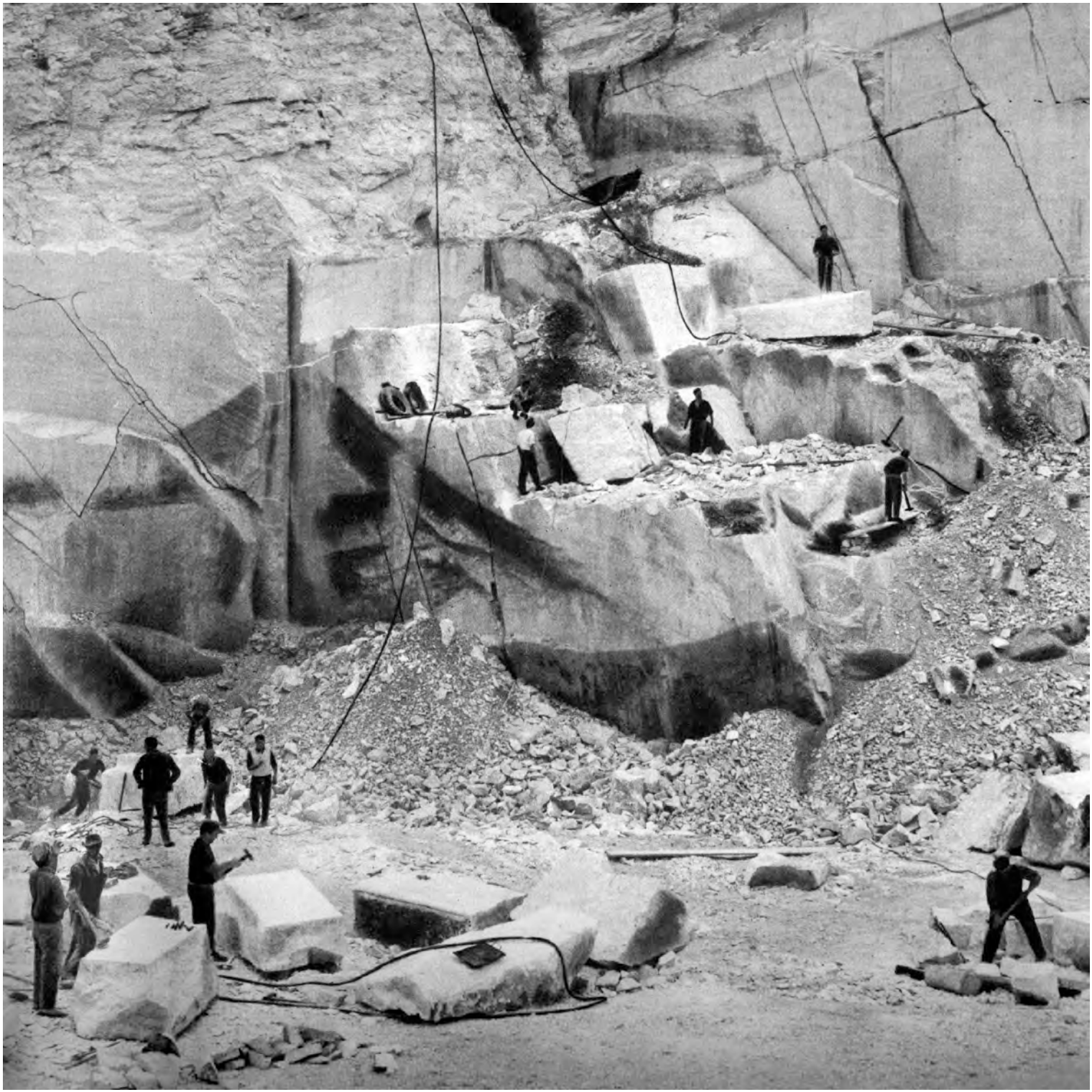

PUČIŠĆA

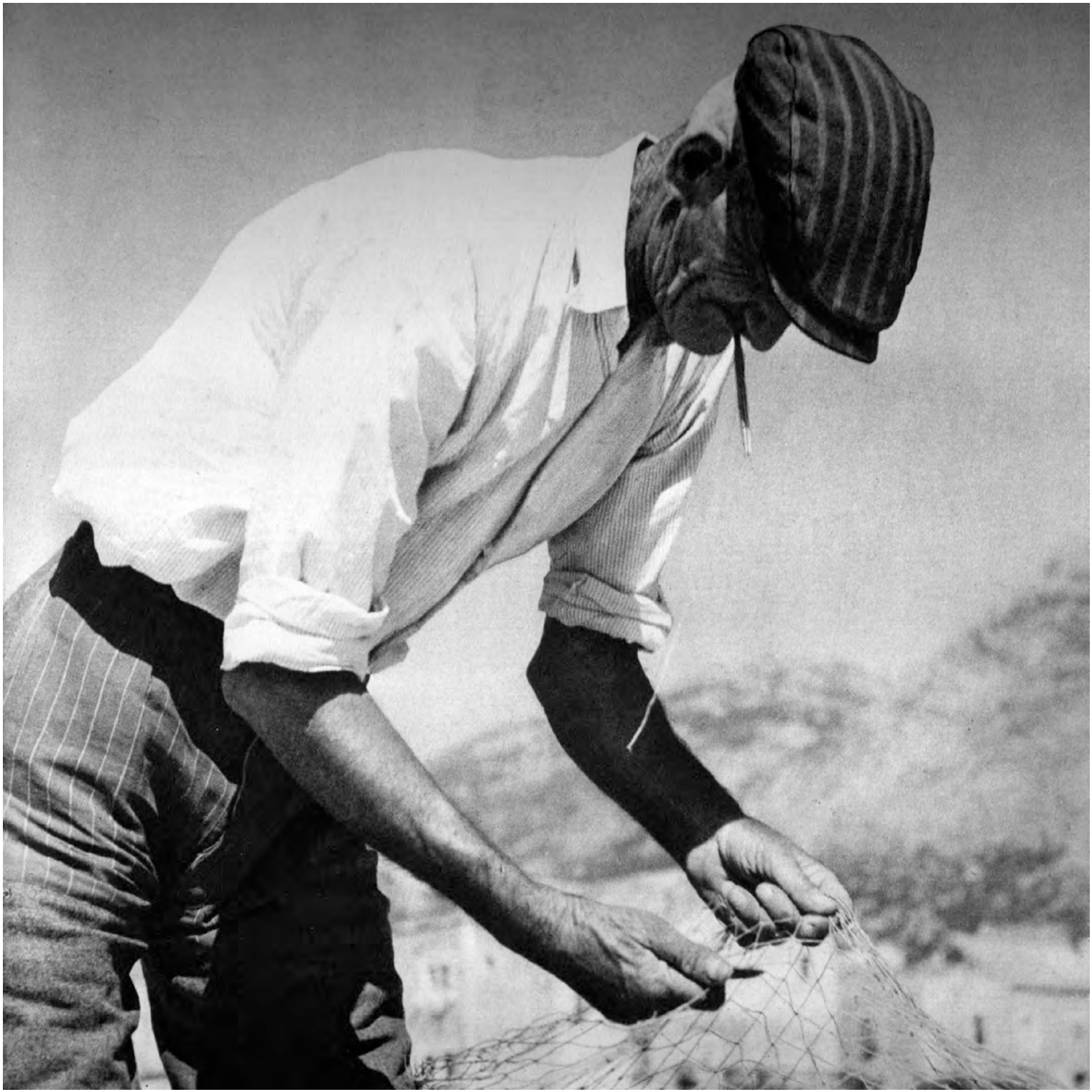
Pučišća su gradić s lučicom u duboko uvučenoj uvali na sjevernoj obali otoka Brača koji se razvija od druge polovine XV. stoljeća uz obalu kraj nekadašnjega Pučiškoga Doca. Ciprijan Žuvetić je 1467. godine sagradio prvi kaštil u Pučišćima, a zatim su obitelji Žuvetić, Bokanić, Radojković, Akvila, Cepernić, Posinković, Katković i Bilavić sagradile još dvanaest kaštila. Od ukupno trinaest pučiških kaštila građenih u XV. i XVI. stoljeću, koji se kao zaštitni znak nalaze i na grbu Pučišća, očuvana su samo četiri. U Pučišćima su uz kaštile na padinama, kuće uz more gradile obitelji koje su se doselile iz Straževnika, Pražnica, Stipanske Luke i Gornjega Humca, kao i bjegunci pred Osmanlijama s područja kopnene Dalmacije. Stanovnici Pučišća bavili su se uzgojem vinove loze i maslina, stočarstvom, te obradom kamena iz obližnjih bračkih kamenoloma Tesišće, Punta, Veselje i Kupinovo. Poznati bračk kamenolom Veselje 1455. godine zakupio je Juraj Dalmatinac. U Pučišćima je 1902. godine utemeljeno najpoznatije pučiško poduzeće Jadrankamen kao sljednik kamenoklesarskih zadruga, a 1906. godine osnovana je Klesarska škola. U Pučišćima se uz spomenute djelatnosti razvio i turizam popraćen kulturnim manifestacijama kao što je Pučiško kulturno ljeto s nizom koncerata, izložbi, predstava, projekcija, predavanja, radionica, promocija knjiga i književnih večeri te raznim sportskim događanjima. Pučišća su 2011. godine imala 1540 stanovnika koji baštine mediteransku tradiciju i ambijent jadranskog gradića prepoznatljivog po kamenim kaštilima, crkvama, kapelama, kućama, kalama, pjacetama i obali u duboko uvučenoj uvali s lučicom i dolcem.

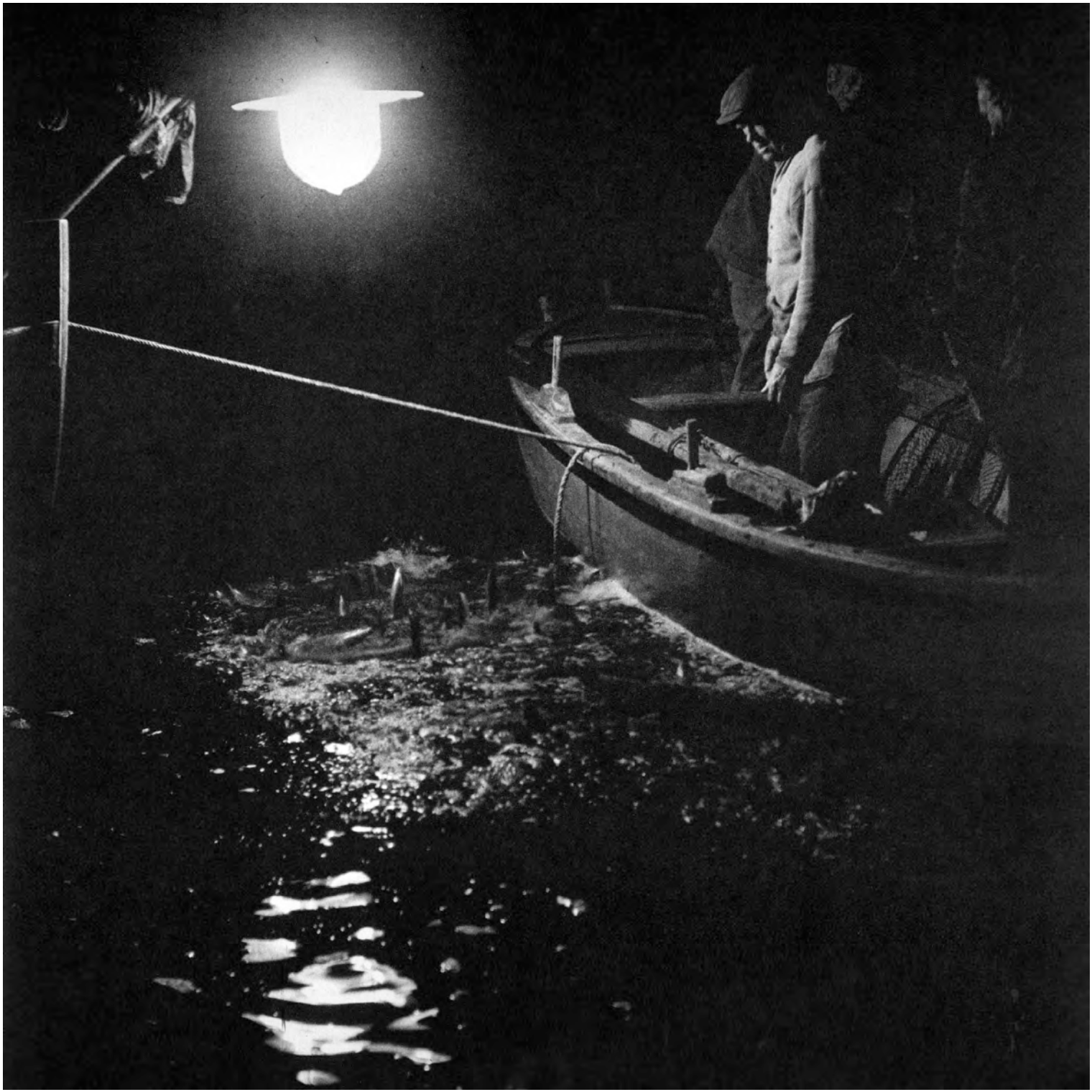

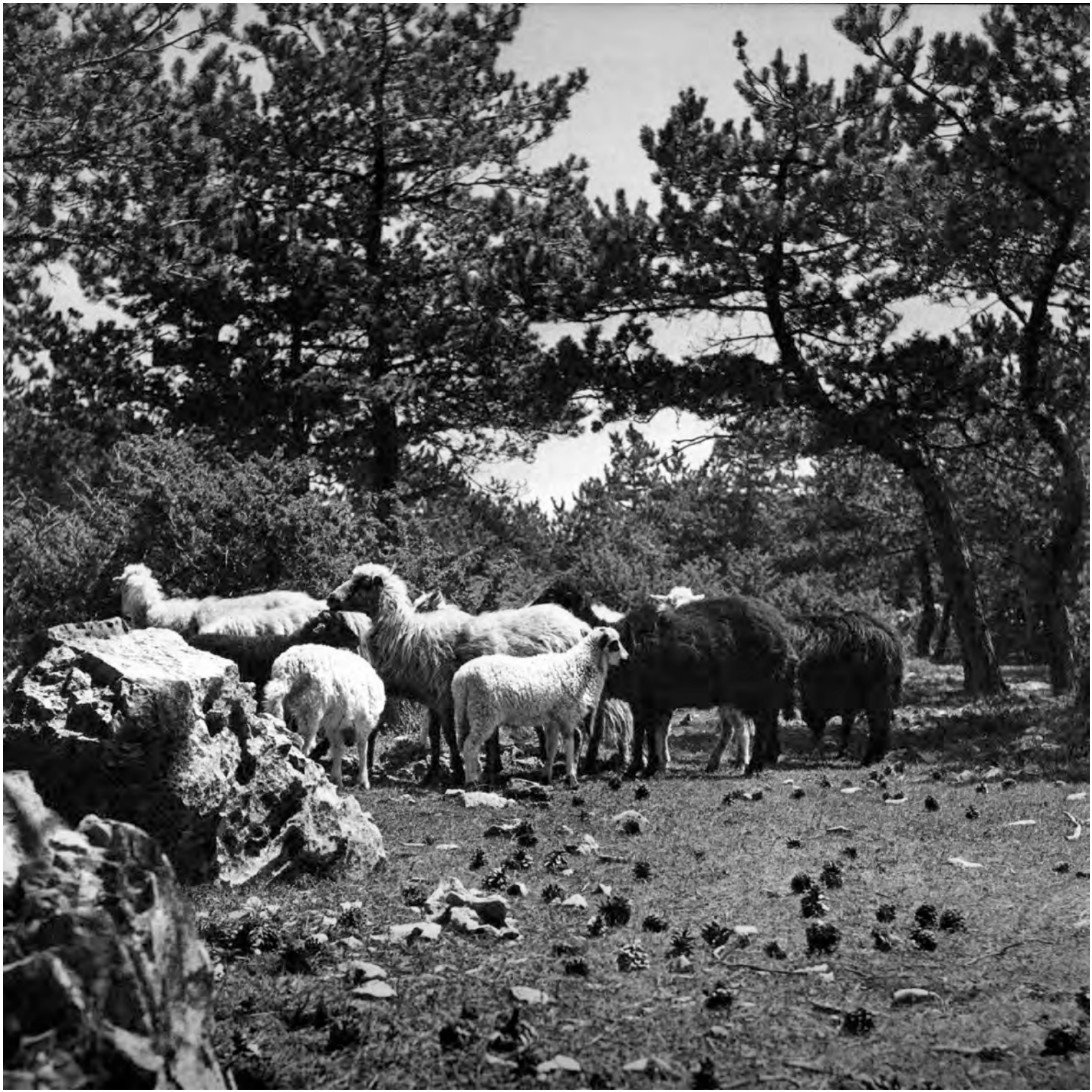

AMBIJENTALNE RAZGLEDNICE PUČIŠĆA

Ambijentalne razglednice uvažavaju prostornu, kulturnu i povijesnu cjelinu Pučišća te prikazuju osnovne urbanističko-arhitektonske ideje, koncepte i rješenja kojima se na suvremen, promišljen i inovativan način razvija odmjeren odnos urbanističkog i arhitektonskog oblikovanja s ambijentom u kojem se provodi niz aktivnosti i scenarija korištenja jadranskog otočnog gradića. Urbanističko-arhitektonske tematske cjeline ilustrirane Ambijentalnim razglednicama Pučišća su dolac (Dolac ispod tepiha), pjacete (Pjacete u dnu vale), obala (Obala od branke do škuribande), kamen (U svakom se kamenu krije skulptura), skale (Sve to znadu naše skale), paviljoni (Izložba života), kaštili (Kaštili u mraku) i mirine (Mirine – Pučiški lampjuni).

Na fotografiji stoje polaznici Ljetne škole Ambientura Pučišća 2014. Dora Habijanec, Jelena Hajdinjak, Matija Pajić, Aleksandar Matijašević, Maja Milojević, Ana Rukavina, Željko Sović, Samra Rahmanović, Dora Kljenak i Viktorija Jagodić, te evaluatori Ana Tomšić i Hrvoje Marinović, a sjede voditelj izv. prof. dr. sc. Ivan Mlinar, asistentica Klara Gržin i polaznik Antonio Jakubek.

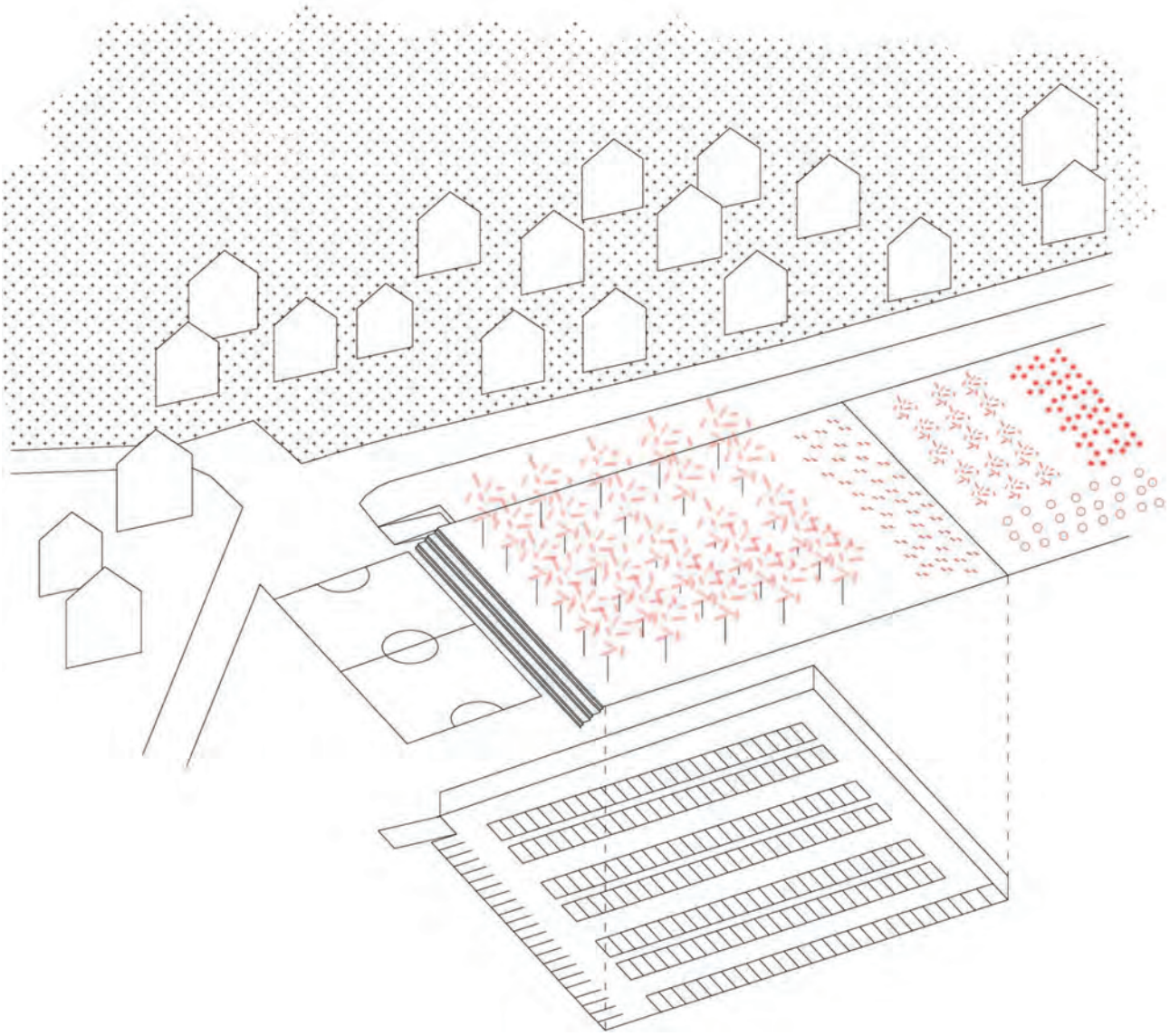
TEPIH NA DNU DOLCA

Samra Rahmanović | Željko Sović

Pučišća su dio slikovitog mediteranskog ambijenta u kojem se, uz more i kamen, ističu dolci s vrtovima, maslinicima i vinogradima. Dolazak u Pučišća moguć je morem kroz uvučenu uvalu i cestom koja krivuda otokom Bračem i spušta se niz dolac do pučiške rive. Dolac uz koji se ulazi u Pučišća ima vrtove, maslinike i vinograde, ali i veliko parkiralište koje, kao i automobili parkirani na rivi, narušava idiličan ambijent.

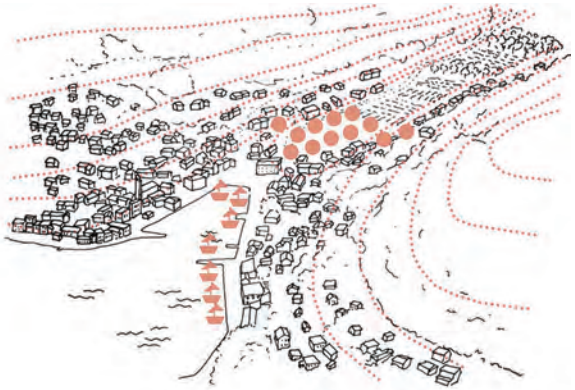
Uređenje i „skrivanje" ulaznog parkirališta ispod „zelenog tepiha" na dnu dolca, cilj je kojim se cestovni ulaz u Pučišća vizualno pročišćava i funkcionalno poboljšava, a riva oslobađa od automobila. Postojeće ulazno parkiralište na dnu dolca blago bi se upustilo i prekrilo platoom s kružnim otvorima kroz koje bi prodirale krošnje autohtonih stabala i na taj način na krovu nove garaže oblikovale park među krošnjama na dnu dolca. Stabla bi bila sađena ispod kružnih otvora krova garaže u velike posude koje bi se postupno upuštale i na taj način regulirale osvjetljenje u garaži i doprinosile neobičnom dojmu šetnje među krošnjama u parku na krovu garaže. Mala tribina povezivala bi park na krovu garaže sa sportskim igralištem. Park u krošnjama, tribina i sportsko igralište svakodnevno bi se mogli koristiti za igru i rekreaciju, a prigodno bi mogli poslužiti i za razne priredbe na ulazu u Pučišća. Na taj način posjetitelji Pučišća lako bi pronašli lokaciju priredbi i garažu, a mještani ne bi imali problema s brojnim automobilima parkiranim uz rivu. Parkiranje u garaži moglo bi se naplaćivati i na taj način otplatiti uređenje i kasnije održavanje sportskog igrališta, tribine, parka i garaže.

Slikoviti mediteranski ambijent Pučišća u kojem uživaju kako stanovnici tako i posjetitelji dobio bi novu atraktivnu, prepoznatljivu i praktičnu lokaciju sa sportskim igralištem, tribinom, parkom i garažom skrivenom ispod tepiha na dnu dolca.

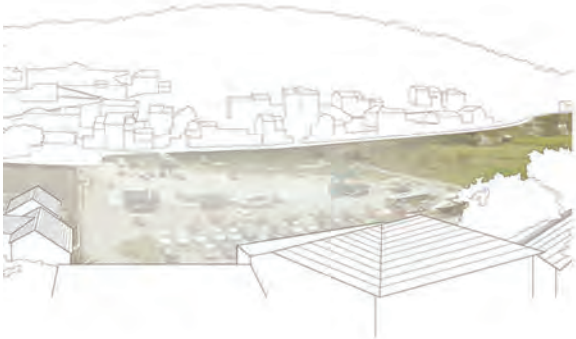

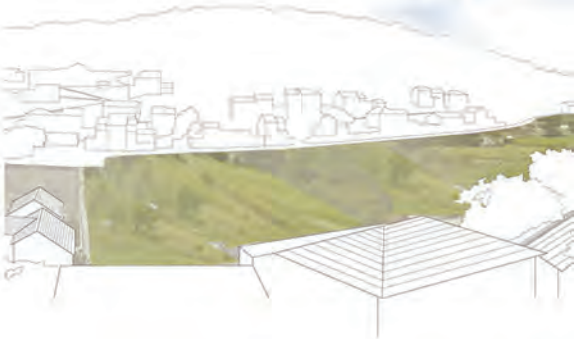
automobili parkirani posvuda

automobili parkirani u garaži

parkiralište na dnu dolca

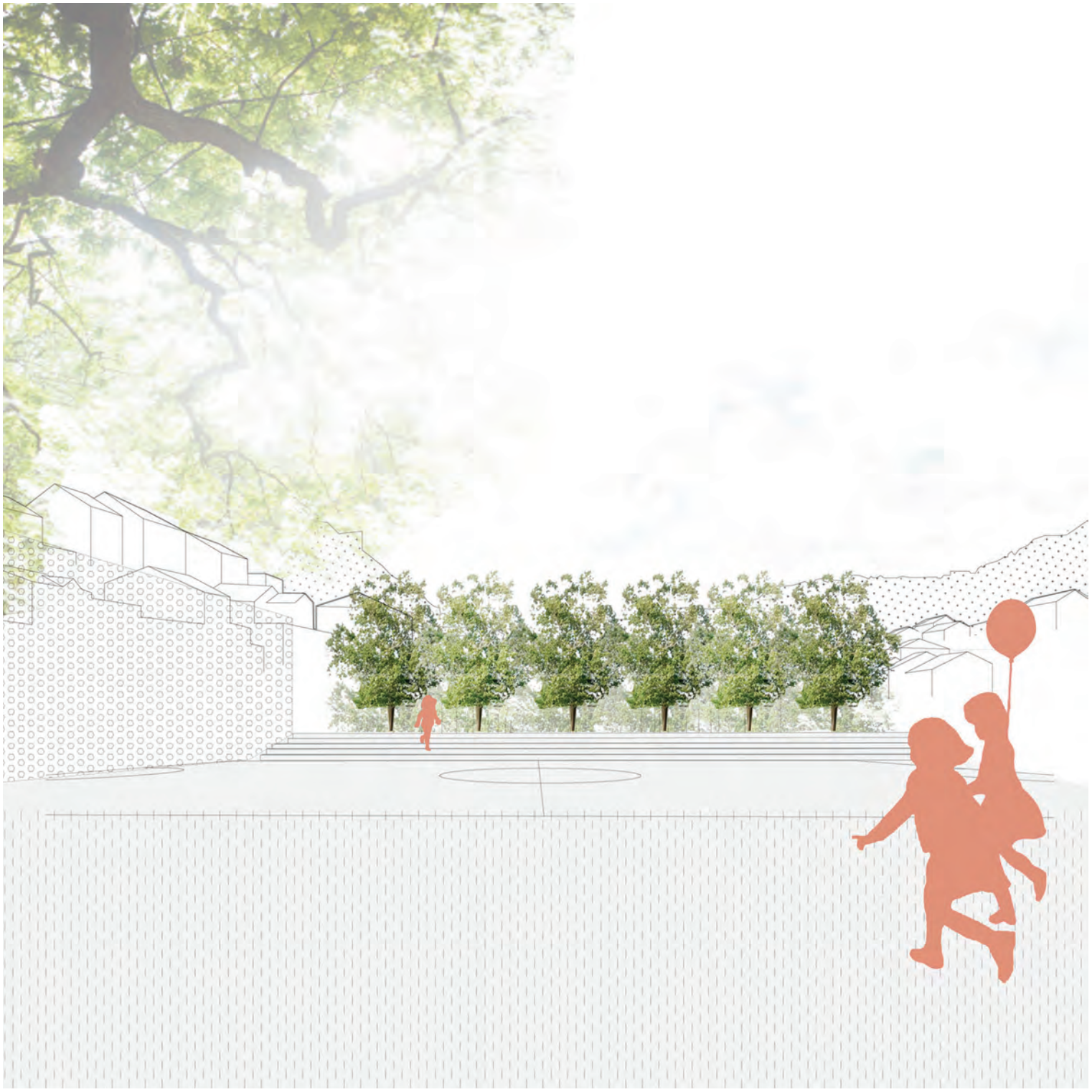
„zeleni tepih“ na dnu dolca

automobili na rivi

ljudi na rivi

sportsko igralište

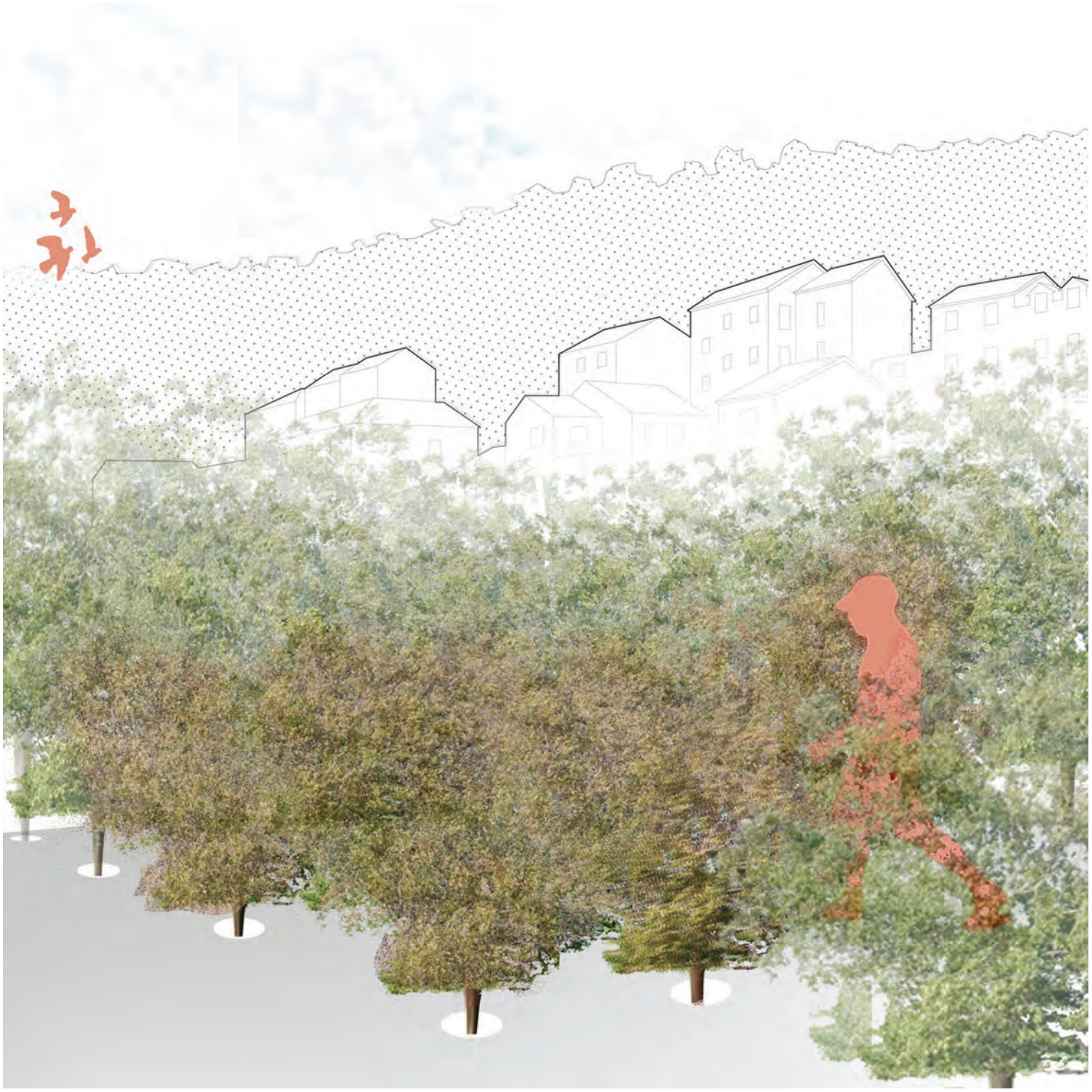
tribina

garaža ispod tepiha

park među krošnjama

dolac

PJACETE U DNU VALE

Jelena Hajdinjak

Centar Pučišća čine tri povezane pjacete u dnu vale: Trg hrvatskog skupa, pjaceta „kod hotela“ te Trg svetog Jeronima, koje su središte društvenih, kulturnih i turističkih događanja. Brojni automobili tijekom turističke sezone onemogućavaju neometano i sigurno korištenje pješačkih ploha i održavanje društvenih, kulturnih, zabavnih i drugih prigodnih manifestacija na pjacetama. Šetnja od pjacete do pjacete otežavaju parkirani automobili i promet koji povremeno pješacima predstavlja stresno iskustvo.

Trg hrvatskog skupa ljeti postaje kaotična kombinacija parkiranih automobila, sajma tradicijskih proizvoda i terasa kafića. Pjaceta „kod hotela“ zakrčena je automobilima, jednako kao i Trg svetog Jeronima, i zato tijekom turističke sezone nije moguće iskoristiti njihov puni prostorni potencijal. Automobili za koje je predviđeno parkiralište uz kolni ulaz u Pučišća, osim što zauzimaju pješačke i druge površine, dominiraju vizurama i uvelike narušavaju inače dopadljivu i skladnu sliku Pučišća.

Cilj uređenja pjaceta je oblikovati tijekom i izvan turističke sezone vizualno i funkcionalno prepoznatljiv centralni prostor Pučišća namijenjen ljudima, a ne automobilima. Tijekom turističke sezone zamjetan je veći broj posjetitelja u Pučišćima i zato je zamišljeno da se pjacete tada rezerviraju isključivo za pješake, kako stanovnike, tako i posjetitelje. Pjacete bi se koristile kao jedinstvena pješačka zona rezervirana za različite društvene, kulturne, zabavne i druge aktivnosti. Tri spomenute pjacete bile bi povezane u jedan pješački sustav, međusobno bi se prožimale i nadopunjavale različitim sadržajima i omogućavale okupljanja i aktivnosti, ali svaki od tri ambijenta imao bi posebnu i prepoznatljivu arhitektonsku kulisu. Izvan turističke sezone kolni promet i dio parkiranih automobila mogao bi se vratiti u centar Pučišća i na taj se način prilagoditi potrebama stanovnika.

PJACETE TIJEKOM TURISTIČKE SEZONE

- mnoštvo ljudi
- izmještanje kolnog prometa, parkiranih automobila i autobusnog stajališta izvan centra na uređeno parkiralište

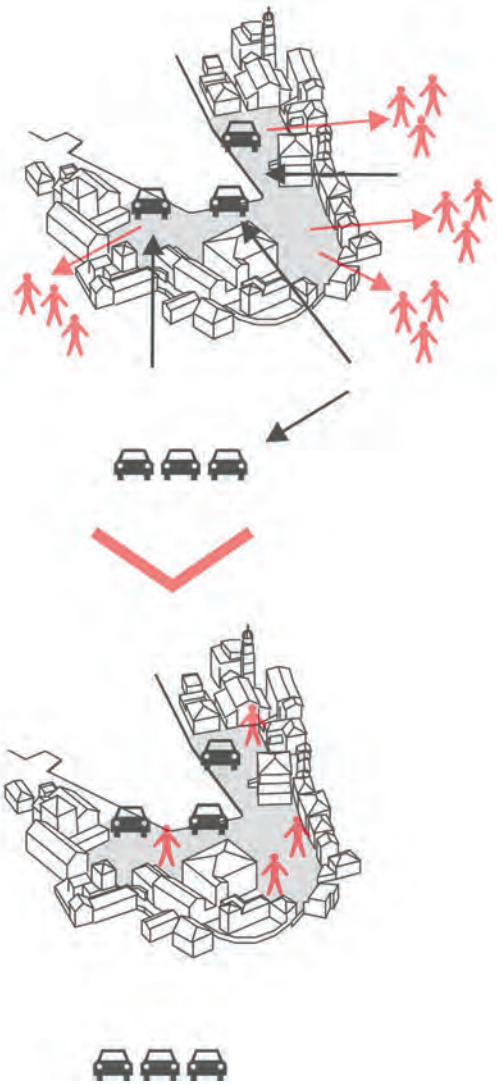
- uređena pješačka zona za kulturne i zabavne manifestacije

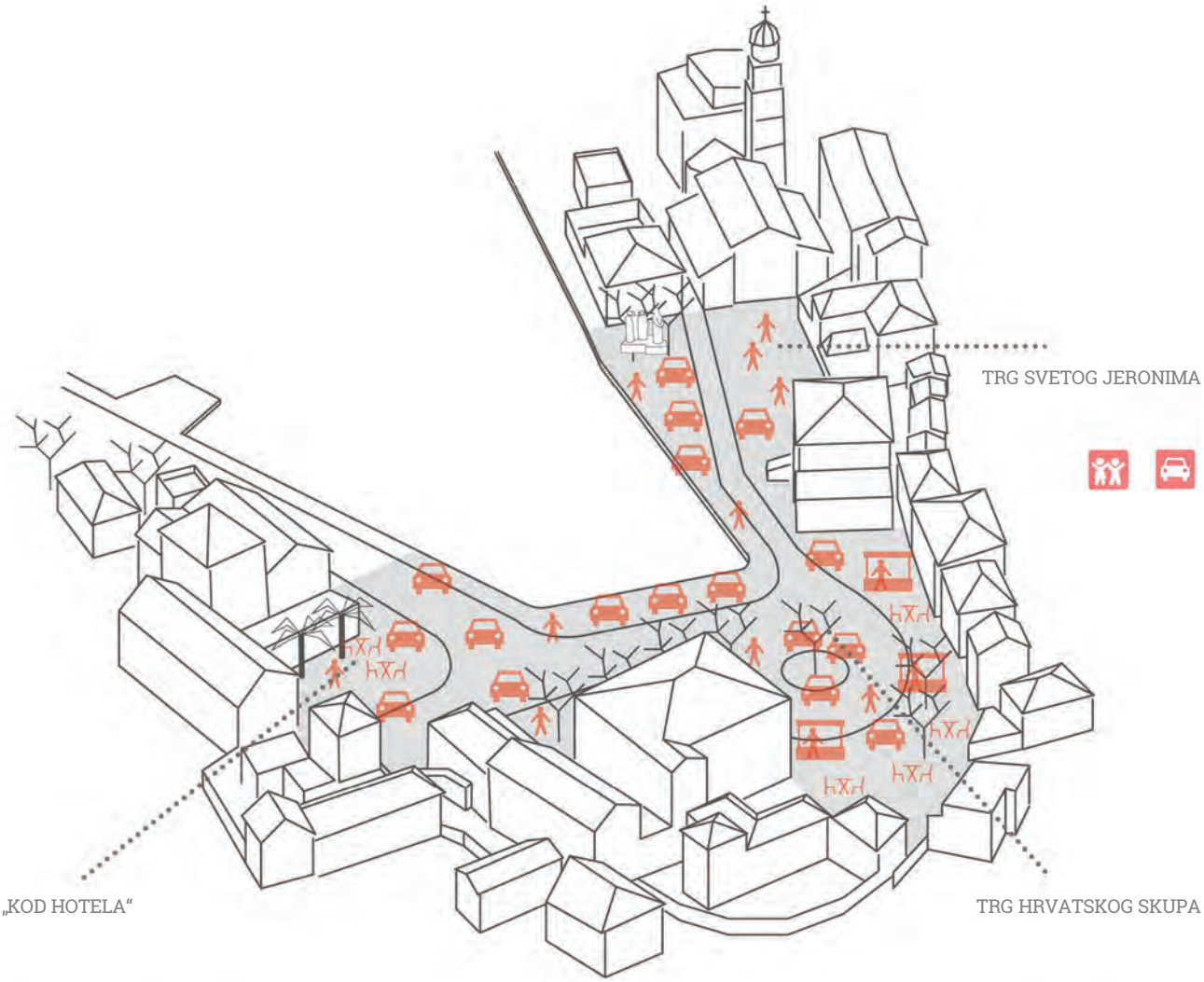

PJACETE IZVAN TURISTIČKE SEZONE

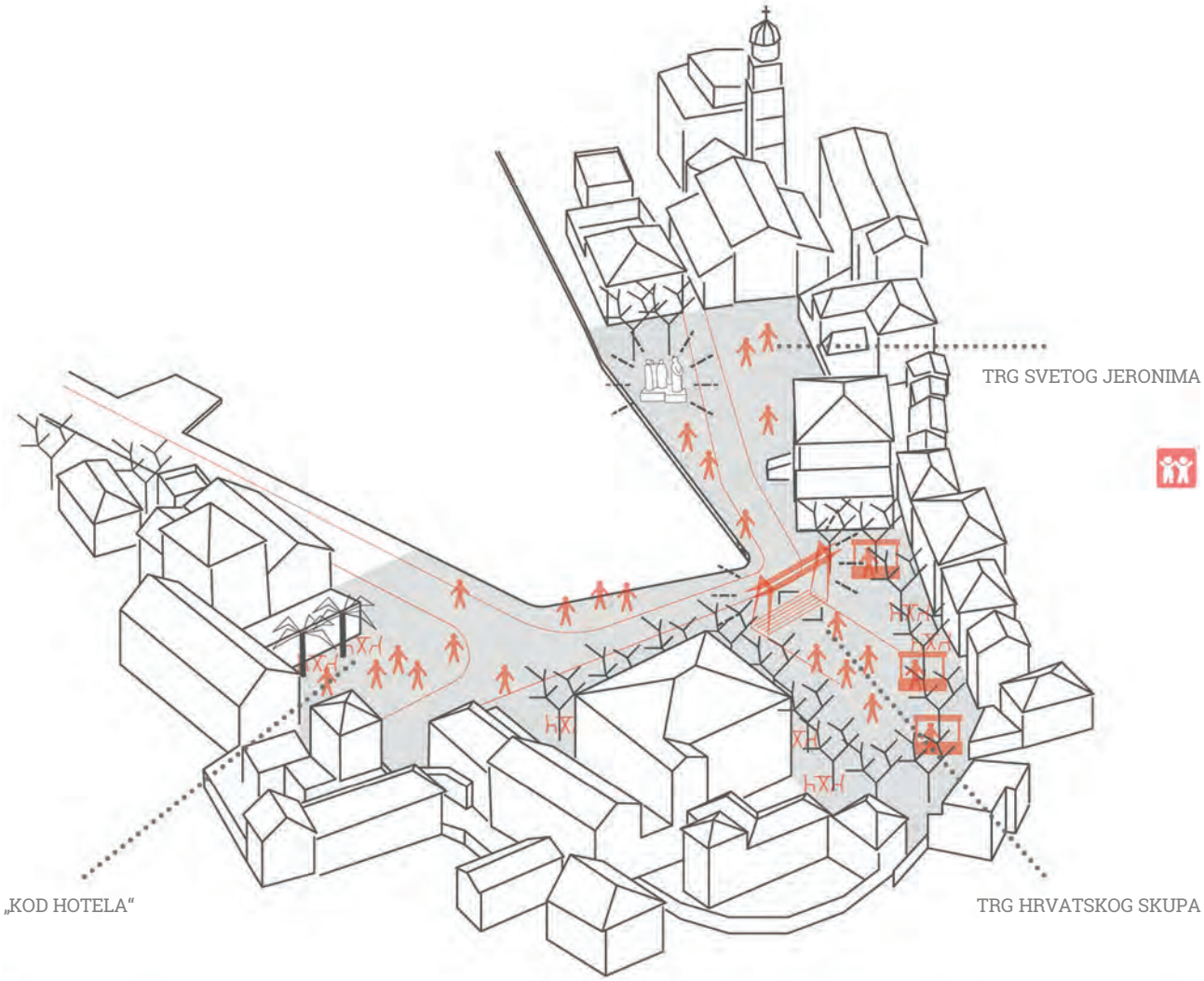
- manje ljudi
- regulirani kolni promet i parkirani automobili vraćaju se u centar

- regulacija kolnog i pješačkog prometa prilagođena životu na otoku van turističke sezone

POSTOJEĆE STANJE PJACETA

TRG SVETOG JERONIMA
„KOD HOTELA“
TRG HRVATSKOG SKUPA
UREĐENE PJACETE

SLIKA MJESTA

Pjacetama u dnu vale trenutačno dominiraju parkirani automobili koji zauzimaju javne površine i ne pridonose ambijentalnim vrijednostima Pučišća. Uklanjanje automobila s javnih površina omogućilo bi primjerenije scenarije korištenja i isticanje ambijentalnih vrijednosti Pučišća.

„KOD HOTELA“

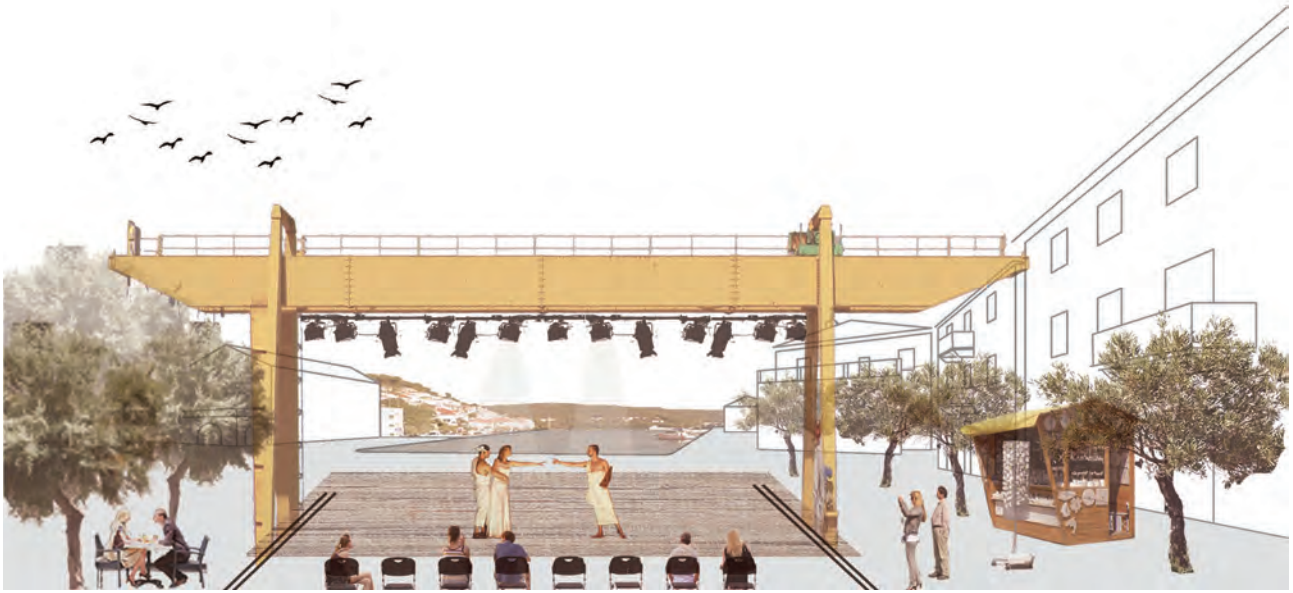
Pjaceta je obilježena kulturnim sadržajima, od kina
do knjižnice, kojima bi se prilagodilo uređenje i oprema.

TRG HRVATSKOG SKUPA

Najbrojnije urbanističke intervencije moguće su na Trgu hrvatskog skupa, i to od primjerenije regulacije prometa, preko sadnje novog raslinja, primjerice tamarisa, pa do oblikovanja ugostiteljskih trasa i prodajnih prostora za sajam tradicijskih proizvoda. Glavna atrakcija i prepoznatljivo obilježe Trga hrvatskog skupa bila bi višenamjenska urbanistička instalacija odnosno pokretna dizalica inspirirana dizalicama u kamenolomu.

TRG SVETOG JERONIMA

Pjaceta „prid crikvom“ samo bi se trebala osloboditi parkiranih automobila i tada bi prostor bio primjereniji sakralnim sadržajima, a skulptura ispred župnog dvora bila bi vidljivija.

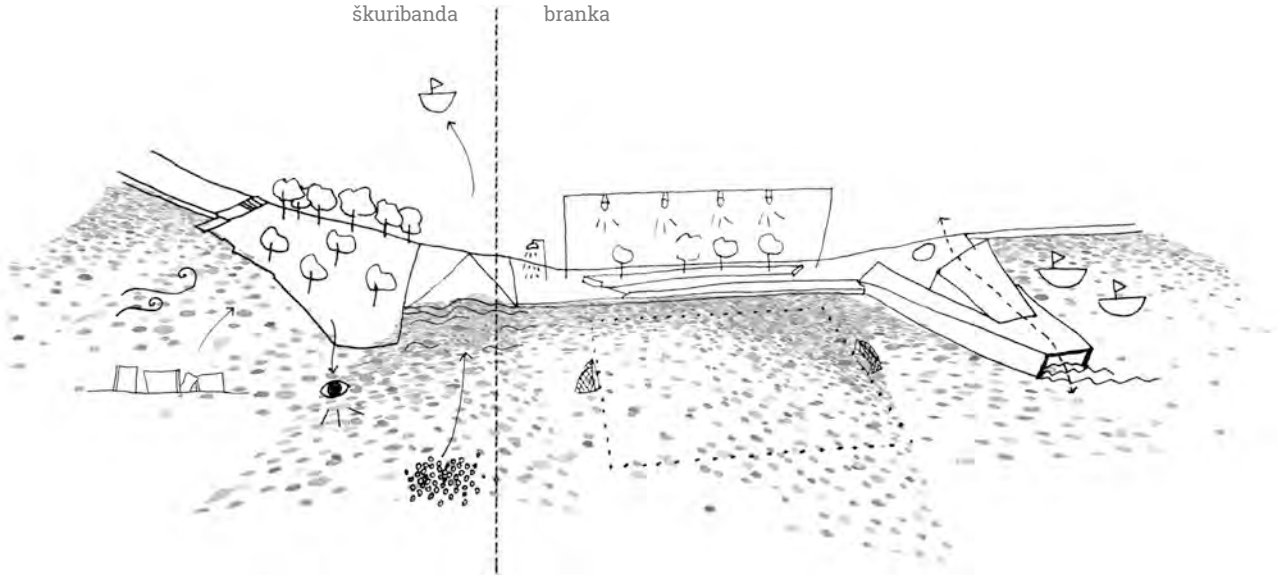
OBALA OD BRANKE DO ŠKURIBANDE

Viktorija Jagodić | Dora Kljenak

Pučišća su malo mjesto koje veže svoj identitet uz veliki „spomenik“ – kamenolom. Impresivne kaskade kamenoloma malo koga ostavljaju ravnodušnim. Kamenolom hrani mjesto i svojom monumentalnošću inspirira posjetitelje. Obala, kao mjesto susreta čovjeka i mora, najvažniji je element i dio identiteta svakog obalnog, a osobito otočnog mjesta. Zato je uređenje poteza, uz obalu od branke do škuribande, odnosno od golova na igralištu za vaterpolo do gaja za zaljubljene, inspirirano već postojećim ambijentima i duhom mjesta, te kamenolomom kao glavnim motivom. Obalni potez čini aktivna sportska zona s kaskadnim gledalištem i preoblikovanim mostom vaterpolskog kluba, šljunčana plaža i skrovita zona s gajem tamarisa i kamena. Šljunčana plaža na mjestu sadašnjeg istezališta brodova, koje se planira premjestiti u Uvalu Luka, povezivala bi branku i škuribandu.

Branka odnosno sportska zona obalnog poteza sastoji se od novog prostora vaterpolskog kluba koji je povezan s novim kaskadnim gledalištem. Vaterpolski klub dobiva adekvatno mjesto za rad i zajedno s gledalištem pruža bolje uvjete za održavanje sportskih natjecanja. Oblikovanje površina i građevine vaterpolskog kluba uvažilo je ambijentalne vrijednosti i omogućilo fleksibilnost korištenja obale. Vaterpolski klub postaje atraktivno mjesto za okupljanje i gledanje utakmica, a omogućava i primjerene obalne vizure prema jezgri Pučišća i obrnuto. Površine vaterposlskog kluba otvaraju se prema ulici i stvaraju mali trg, a s druge strane upuštaju se u more i postaju morska tribina.

Škuribanda odnosno zatečeni gaj je spontano i organički nastalo mjesto opuštanja, mjesto za druženje i ćakulanje. Prijedlog uređenja je kameno popločenje obale, postavljanje velikih neobrađenih kamenih blokova iz kamenoloma kao novog elementa identiteta i sadnja novih stabala koja osiguravaju hlad. Uređenjem škuribande zadržan je duh mjesta, pri čemu obala postaje pristupačnija, ali se i dalje zadržava intimnosti i mogućnost skrivanja od neželjenih pogleda, te prostor za introspekciju i uživanje u pogledu na more.

škuribanda
branka

postojeće stanje / koncept oblikovanja

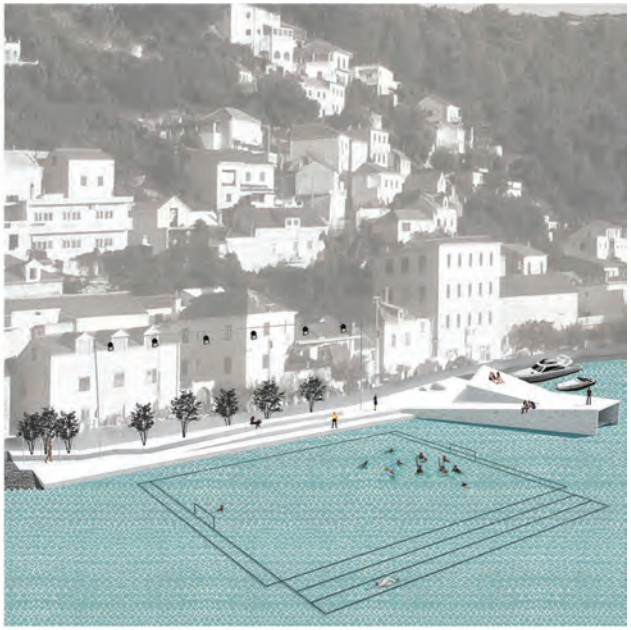

škuribanda branka

gaj borova šuma izletište most pučiških pomoraca vaterpolski klub luka

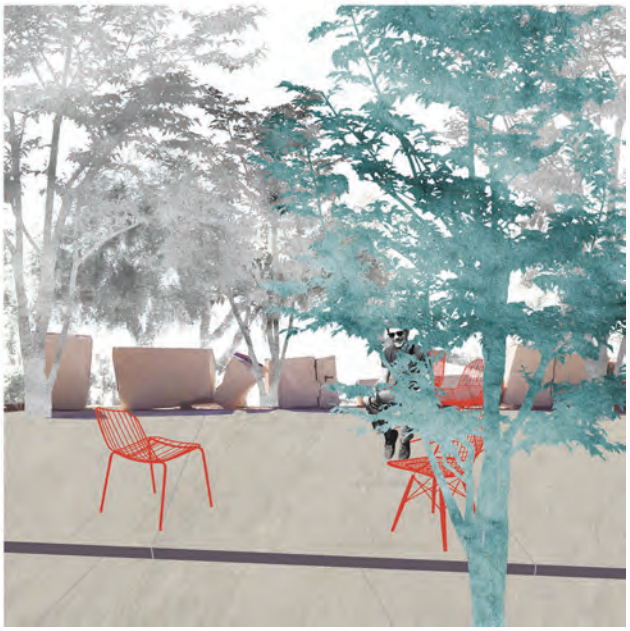

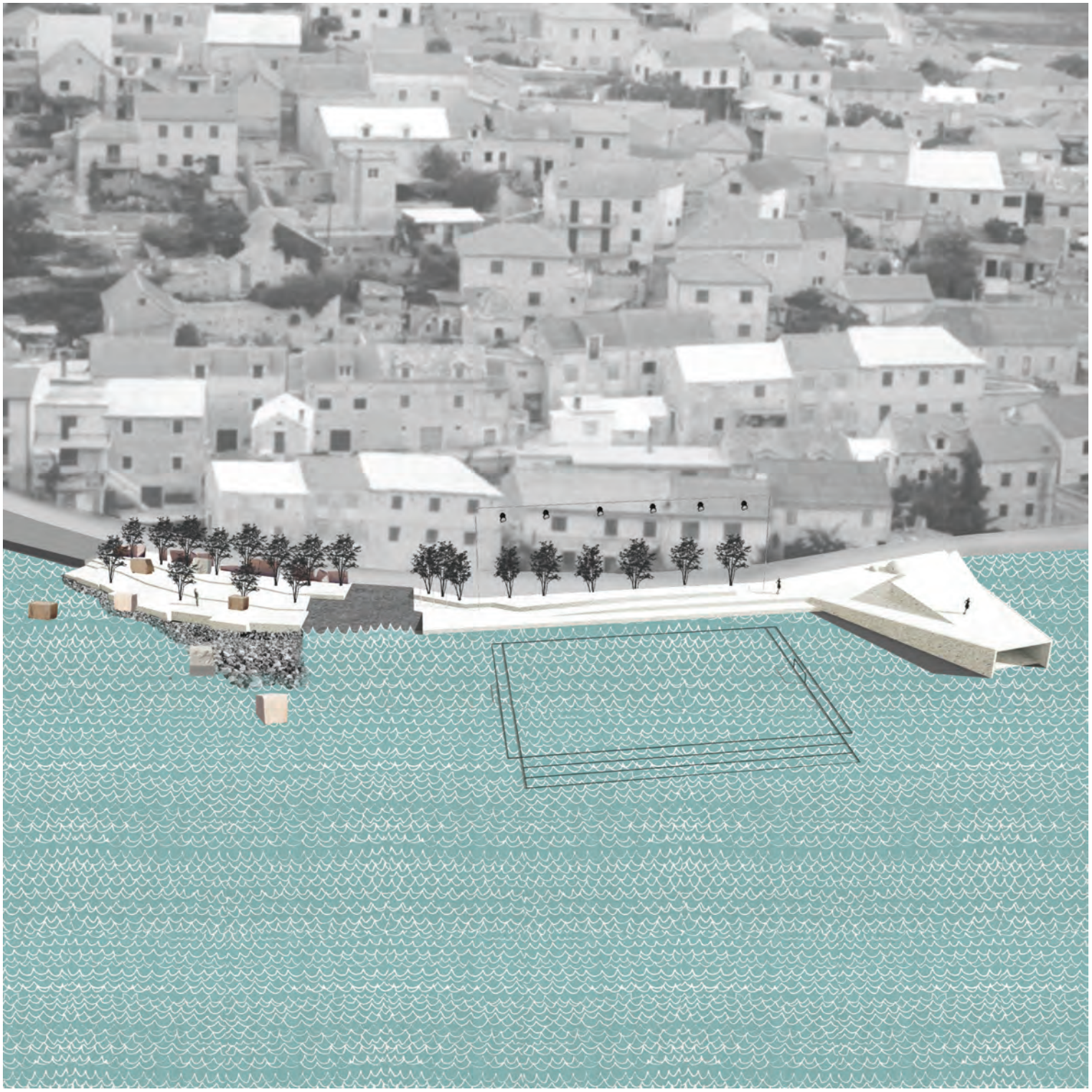

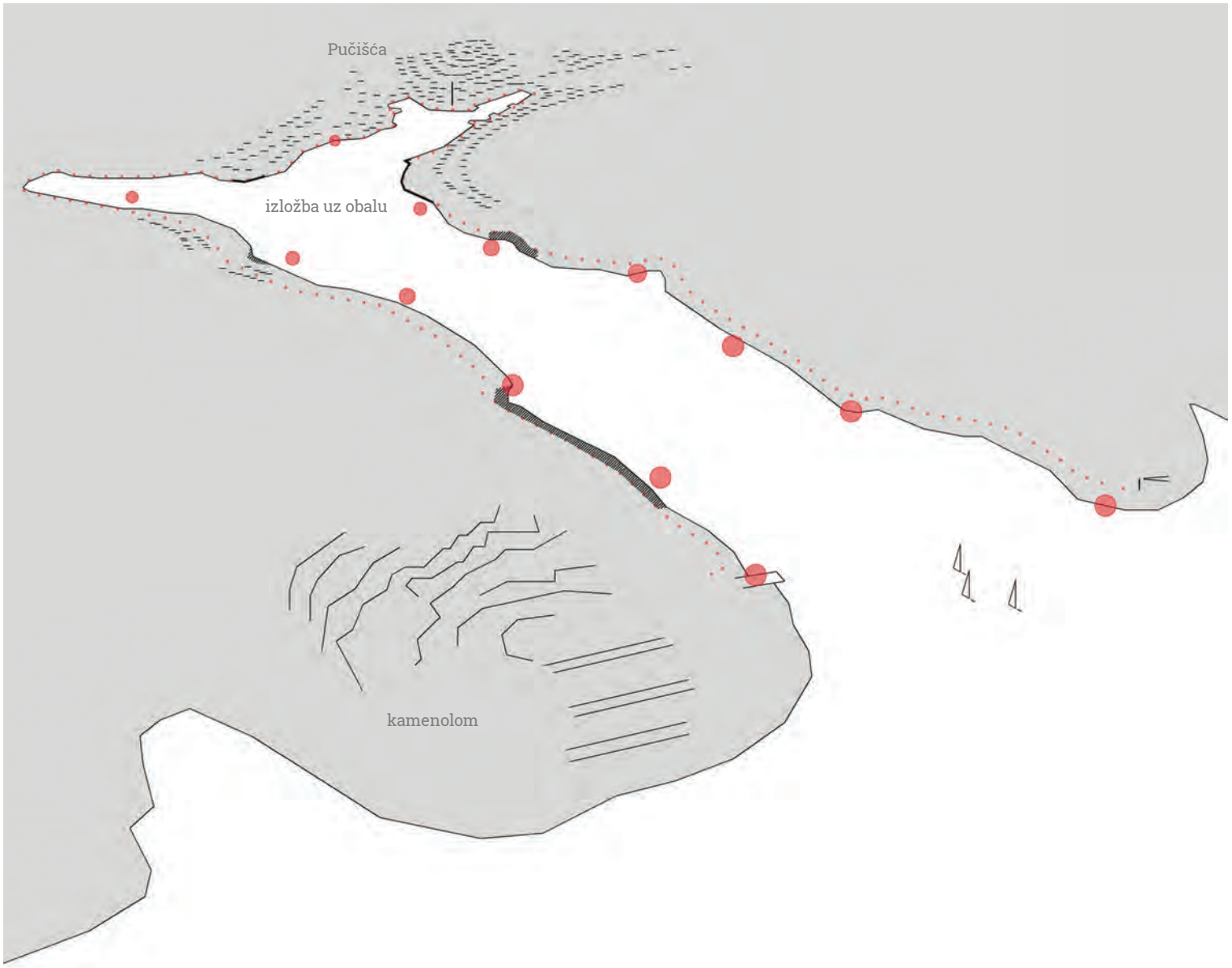
U SVAKOM SE KAMENU KRIJE SKULPTURA

Matija Pajić

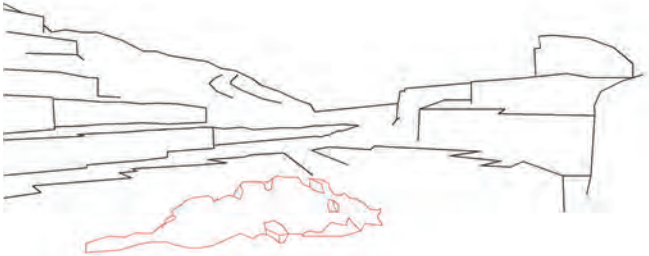
Pučišća su prema riječima mještana nastala u kamenu, po kamenu i od kamena. Cijenjeni bračkI kamen se u Pučišćima vadio još u antičko doba, ali svoj vrhunac bračkI kamen doživljava u XV. i XVI. stoljeću kada se njime grade katedrale i palače na Jadranu. Tradiciju plemenite obrade kamena nastavlja Klesarska škola, osnovana početkom XX. stoljeća, u kojoj ruke mladih klesara uče stvarati majstorska djela.

Danas se tradicija plemenite obrade kamena pomalo zaboravlja zbog uporabe betona i drugih modernijih materijala. Kako bismo taj trend promijenili, „grad kamena" je potrebno ispuniti radovima polaznika Klesarske škole i radovima njihovih učitelja i uzora, odnosno kamenom iz pučiškog kamenoloma. Na taj bi se način posjetiteljima prikazala tradicija i umijeće obrade kamena koje se razvijalo kroz stoljeća, kao i vrste kamena koje se vade na Braču. Uporabom „škarta" iz kamenoloma moguće je u nekoliko jasnih poteza osnovnim alatom izraditi unikatne primjerke urbane opreme i otočno odmjerenim dizajnom obogatiti ambijent. Za svaki proizvod bi se izradile jasne upute i potezi alatom, dok bi posebnost oblika svakog otpadnog bloka kamena osigurala varijacije.

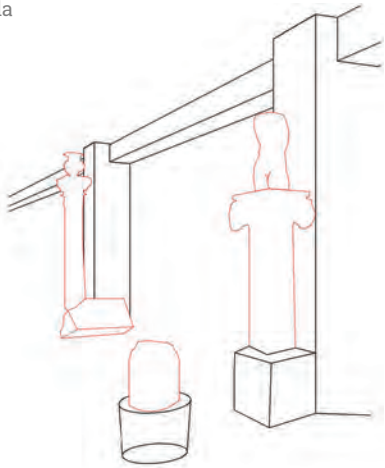
Nizanje višenamjenskih postamenata kao dijela urbane opreme uz obalu omogućilo bi izlaganje radova polaznika Klesarske škole. Radovi bi se iznosili iz ateljea i spremišta, te izlagali uz obalu od kamenoloma, preko rive, pa sve do svjetionika s druge strane uvale. Izložba na otvorenom stanovnicima bi dinamizirala ambijent, posjetiteljima omogućila uvid u umijeće i osigurala nastavak tradicije obrade kamena u Pučišćima. Nova galerija na otvorenom bila bi dodatna atrakcija koja omogućava uzastopne izmjene i dopunjavanja novim djelima majstora i umjetnika u kamenu.

Pučišća
izložba uz obalu
kamenolom

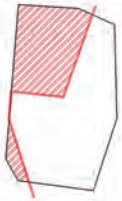
kamenolom

Klesarska škola

obrada otpadnog kamena i izrada urbane opreme

izlaganje učeničkih radova

nizanje uz obalu

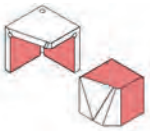

klupa

metoda izrade
urbane opreme od
otpadnog kamena
osnovnim alatima
za rezanje kamena
u kamenolomu

fontana

koš za smeće

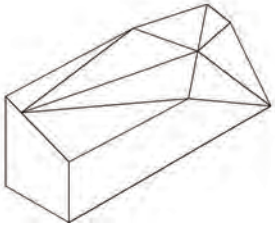

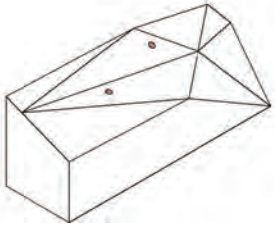

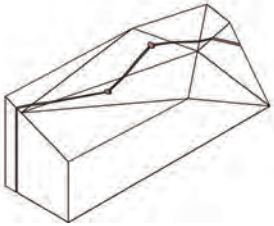

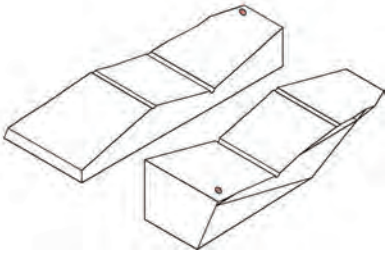

ležaljka za sunčanje

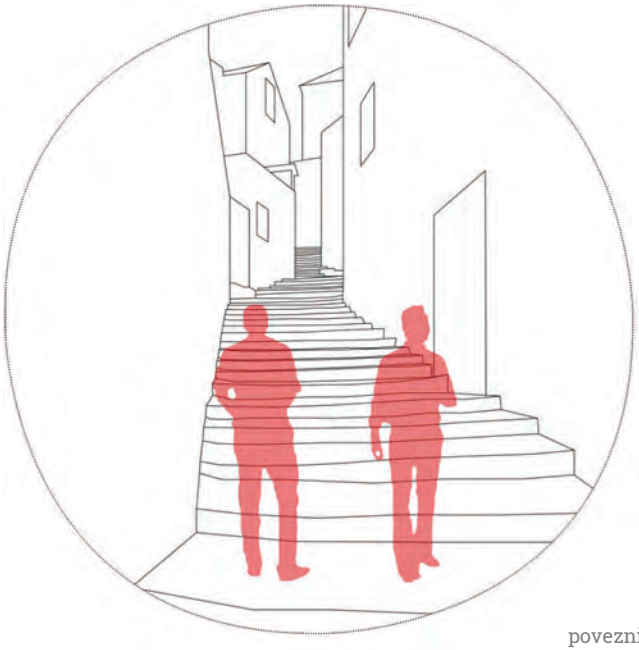
SVE TO ZNADU NAŠE SKALE

Dora Habijanec

Skale su naziv za stepenice u Dalmaciji i tipičan mediteranski motiv visinske poveznice, ali mogu biti i mjesto susreta, druženja i različitih događanja. Danas su skale u Pučišćima najčešće funkcionalna poveznica, prolazni oskudno opremljeni potez s tek pokojim sadržajem za prolaznika. Ideja je obnoviti i opremiti odnosno afirmirati skale koje su bitan dio duha mjesta i javnog prostora, te identiteta Pučišća. Za razradu su odabrane skale koje povezuju prostor nove rive s prostorom ispred Crkve Blažene Djevice Marije i skale koje se spuštaju na Trg hrvatskog skupa.

Odabir sadržaja i opreme na skalama usklađen je s potrebama stanovnika i posjetitelja, te željom da se sudionicima i posjetiteljima Pučiškog kulturnog ljeta omoguće dodatne lokacije za koncerte, izložbe, predstave, projekcije, predavanja, radionice, promocije knjiga i književne večeri.

Skale bi dobile opremu i uređenje u skladu s ambijentom, te mogućnost različitih scenarija i vremena korištenja, od dnevnog i noćnog, do ljetnog i zimskog. Rješenje bi obuhvaćalo obnovu postojećih elemenata partera i opreme te oblikovanje primjerenih novih elemenata. Tako bi se primjerice kameni zid ispred crkve trebao samo obnoviti, a na skale bi se postavili novi elementi sjedalica i postamenti za razne izložbe i prezentacije. Novi elementi zamišljeni su kao različito obrađeni kameni blokovi koji pokazuju umijeće i tradiciju obrade kamena u Pučišćima te blizinu poznatog kamenoloma koji je jedan od simbola otoka Brača. Uređenjem skala bi se istaknuo i osuvremenio tipičan mediteranski motiv i ambijentalna vrijednost Pučišća na korist i zadovoljstvo stanovnicima i posjetiteljima, koji bi osjetili ozračje nekih davnih vremena oplemenjeno suvremenim sadržajima.

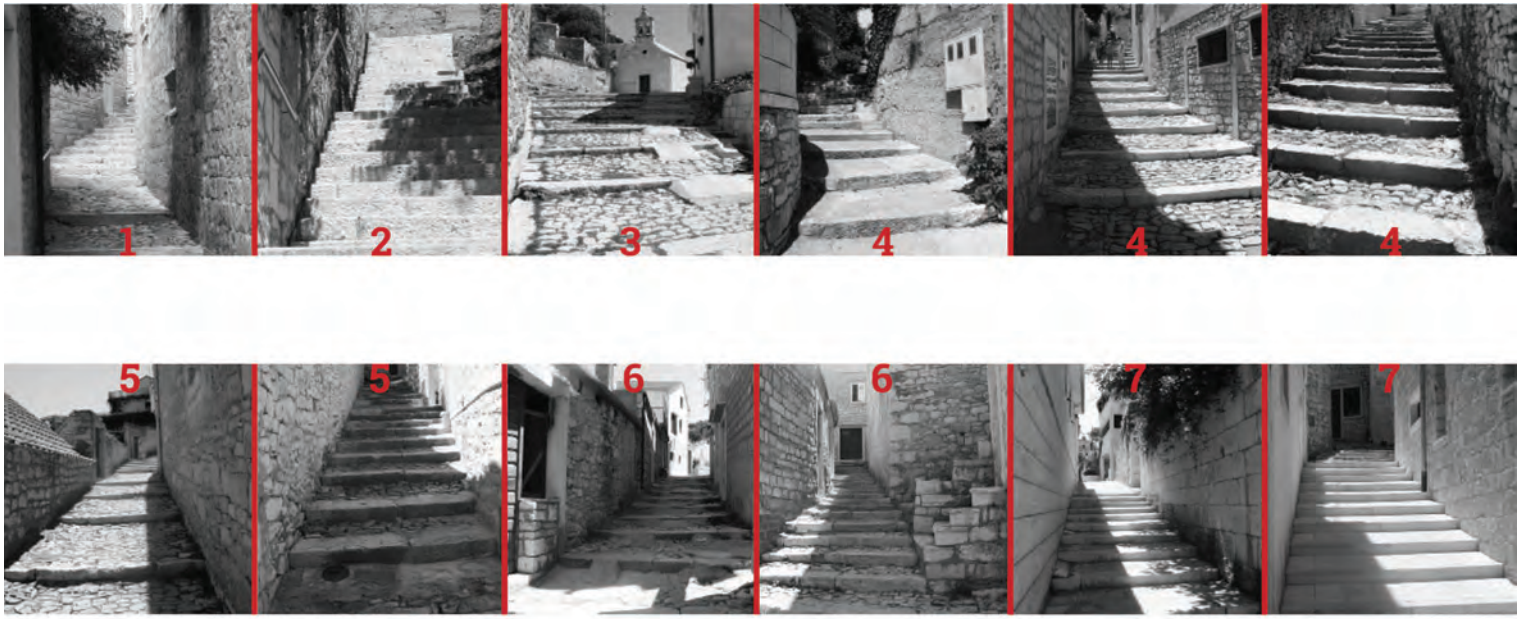

poveznica | susret
druženje | događaj

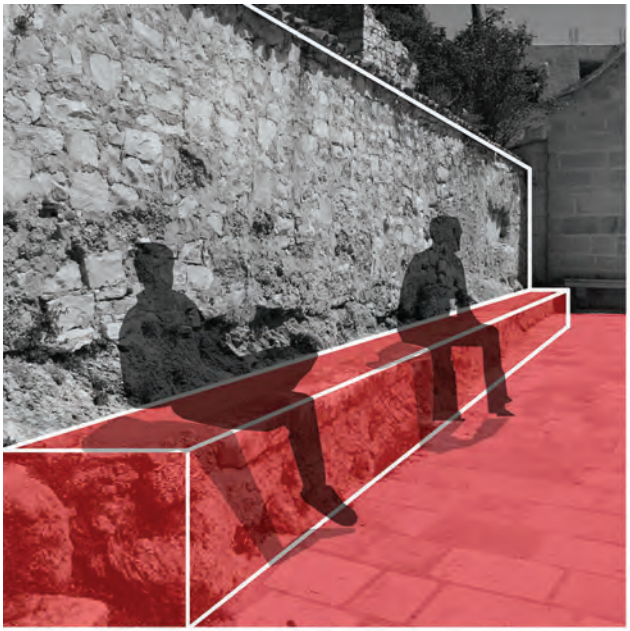

položaj skala u Pučišćima

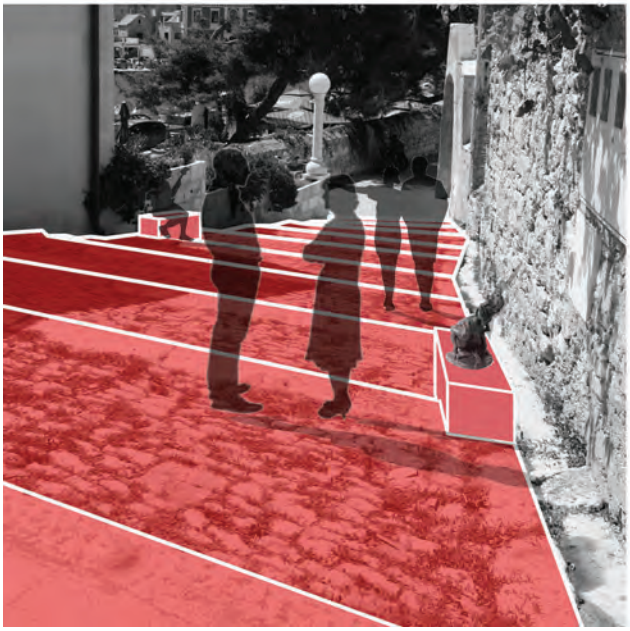

druženje / poveznica na platou i skalama ispred Crkve BDM

događaj / susret na skalama koje se uzdižu od nove rive

IZLOŽBA ŽIVOTA

Aleksandar Matijašević | Maja Milojević

Pučišća su gradić na otoku Braču iznimnih ambijentalnih vrijednosti i gostoljubive atmosfere, kvalitetne gastronomske ponude i još uvijek skrivenih zanimljivosti i povijesnih vrijednosti. Moglo bi se reći da su Pučišća mjesto koje aktivira sva osjetila i ne ostavlja ravnodušnim ni jednog posjetitelja.

U takvom ambijentu, gdje svaka veća promjena znači narušavanje postojećih vrijednosti, postavlja se pitanje: kojim je zahvatima moguće dodatno oplemeniti prostor i ponudu za posjetitelje, ali i za stanovnike Pučišća? Većina sadržaja zanimljivih posjetiteljima smještena je uz rivu, a ostali dijelovi Pučišća ostaju samozatajni i zato nedovoljno poznati i vidljivi.

Kako bi Pučišća otkrila posjetiteljima svoje skrivene kutke, odabrane su četiri lokacije za male tematske interpolacije koje su, u skladu s lokacijom i temom, osmišljene kao paviljoni mora i glazbe, kamena i umjetnosti, maslina i spize, te vina i briškule. Sve odabrane teme dio su identiteta Pučišća ili neposredne okolice i usko su vezani uz tradicije njegovih stanovnika, a zanimljive su i primjerene svim generacijama posjetitelja. Postavljanjem paviljona i njihovim korištenjem, oni, s jedne strane, postaju novi zanimljivi edukativni turistički sadržaji, a s druge strane, postaju i prepoznatljivi simboli Pučišća. U paviljonima je za trajanja turističke sezone postavljena svojevrsna izložba života u Pučišćima, koja oplemenjuje turističku ponudu i povezuje stanovnike i posjetitelje. Običaji, umijeće i gostoprimstvo stanovnika čine uz ambijentalne vrijednosti dodanu vrijednost i ponudu Pučišća koju posjetitelji mogu iz prve ruke doživjeti u pomno raspoređenim tematskim paviljonima. Život mjesta ne prestaje odlaskom posjetitelja na kraju turističke sezone nakon koje paviljoni ostaju prostor druženja i zabave, ali i prenošenja tradicije, učenja i kreativnog razvoja stanovnika.

simbol Pučišća

disperzna pozicija kaštila

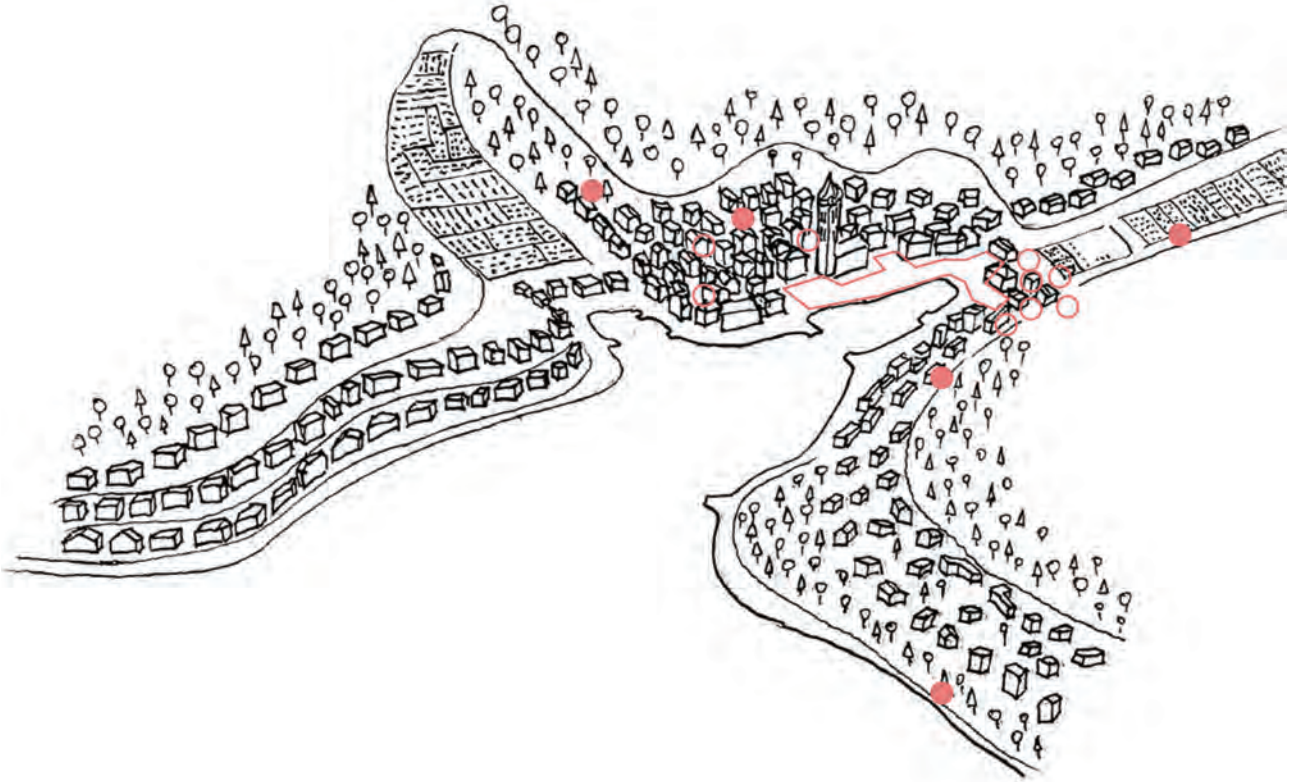

oblikovanje novih mjesta i simbola

raspored sadržaja po Pučišćima

Svaki Bročanin
Voli Broč
I ti još pitoš
Kume
Zoč?

Stjepan Pulišelić

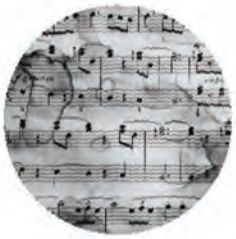

mjesto mora i glazbe

+

=

mjesto
kamena i umjetnosti

+

=

mjesto maslina i spize

+

=

mjesto vina i briškule

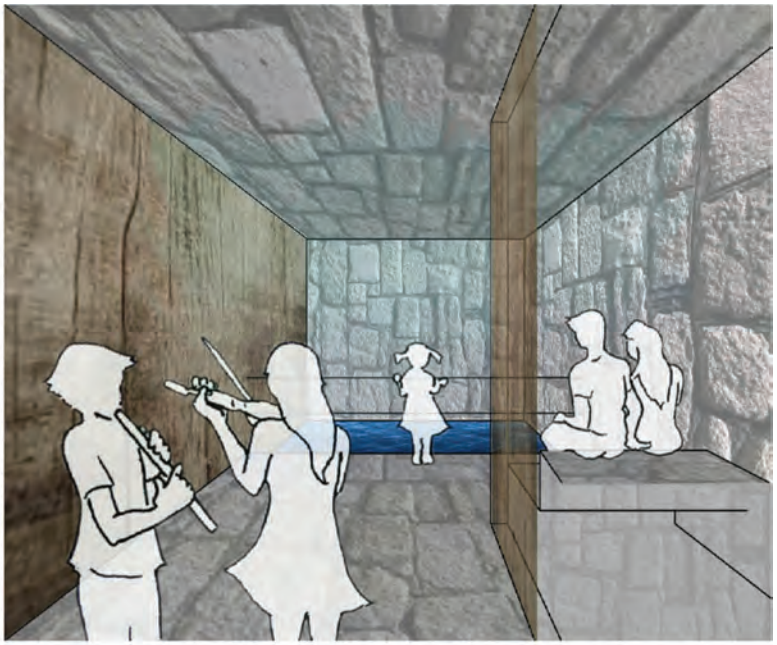
+

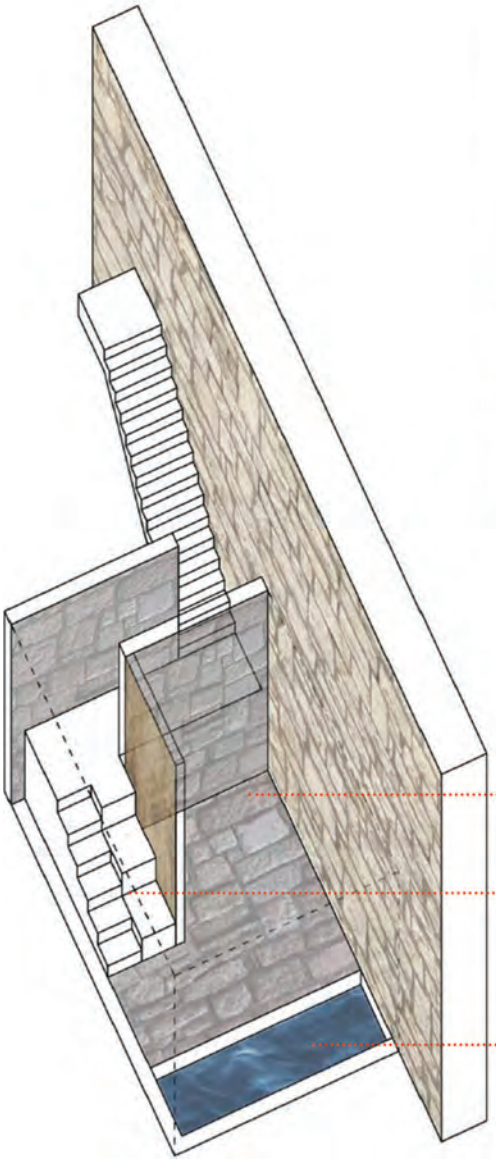

=

mjesto mora i glazbe

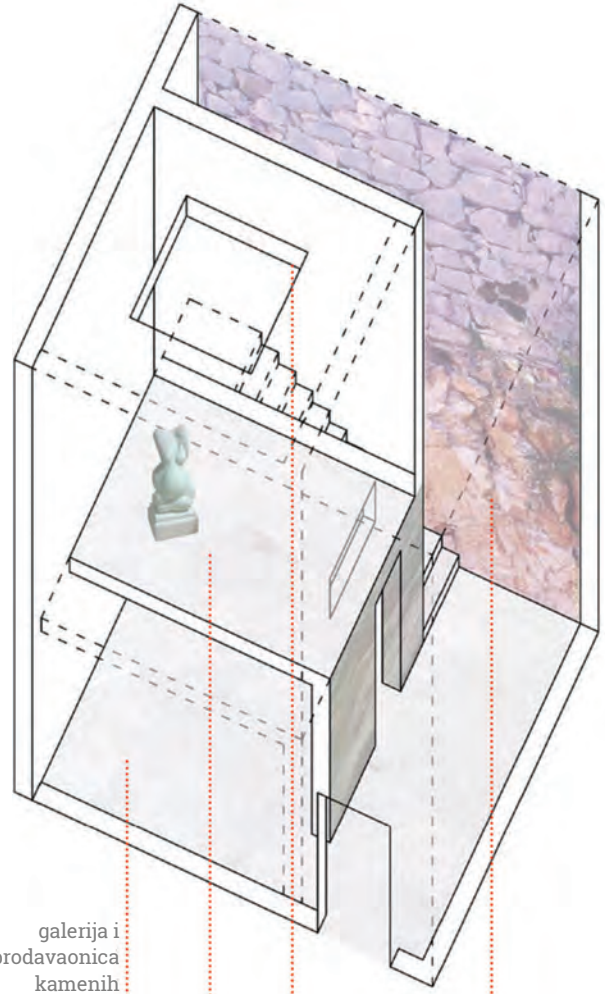

sviranje

skaline umjesto sjedala za posjetitelje

refleksija zvuka i svjetlosti mora

mjesto kamena i umjetnosti

galerija i
prodavaonica
kamenih
suvenira

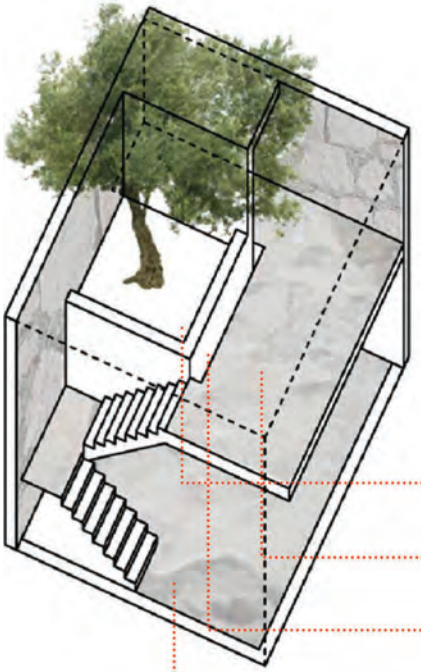
kiparski i
klesarski atelje

nadsvjetlo
oblikovanje stijene i korištenje
postojećeg kamenog zida

mjesto maslina i spize

kontrast masline i kamenog zida

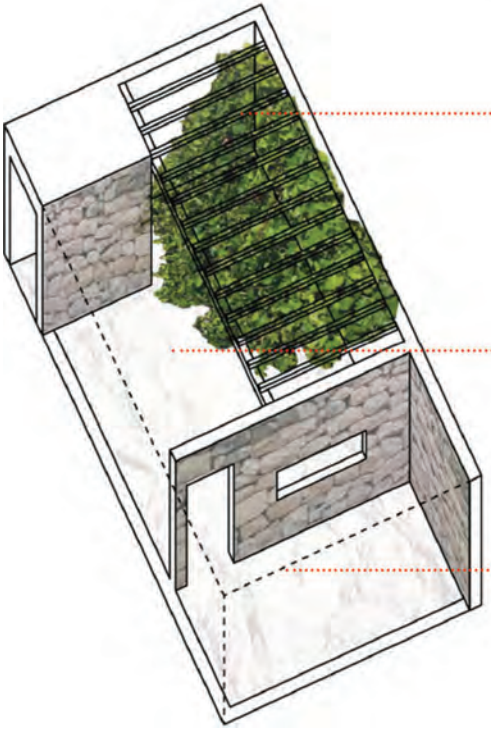
degustacija i druženje na otvorenom

nadsvjetlo za donju etažu

sezonska prodaja lokalnih delicija,
a izvan sezone radionice i druženje

mjesto vina i briškule

pergola s vinovom lozom iznad kamenog dvora

dvor za druženje i kartanje briškule

sezonska prodaja vina,
a izvan sezone druženje i kartanje

KAŠTILI U MRAKU

Antonio Jakubek

Kaštili građeni u XV. i XVI. stoljeću dio su pučiške graditeljske baštine i identiteta te se zbog toga nalaze na grbu Pučišća. U Pučišćima je izgrađeno ukupno trinaest kaštila, ali očuvana su četiri i danas su gotovo neiskorišten potencijal. Preostale kaštile su postupno kroz stoljeća okružile i „sakrile" kamene kuće, a neki su postali i sastavni dio kuća i zato ih se teško uočava i pronalazi. Danas u doba masovnih medija, interneta i društvenih mreža ističu se samo uočljive, jasne i jednostavne ideje, pa je nužno postaviti pitanje: što učiniti kako bi kaštili kao atrakcija Pučišća zaživjeli punim sjajem i ponovno zauzeli vidljivo mjesto u identitetu, mentalnoj mapi i slici mjesta?

Nakon detekcija i valorizacija očuvanih kaštila, prvi dio koncepta je njihova obnova i prenamjena u turistima zanimljive kulturne ili društvene sadržaje ili u reprezentativne dijelove disperznog hotela. Tako bi kaštili dobili novu namjenu i scenarij korištenja, a njihovi vlasnici i korisnici dobili bi poticaj i mogućnost za njihovu obnovu i uređenje, te sredstva za održavanje. Drugi dio koncepta je oblikovanje rasvjetom naglašene promenade koja bi povezivala lokacije svih trinaest kaštila. Treći dio koncepta bio bi vizualno označavanje svih kaštila svjetlosnim snopom koji bi efektno, ali decentno i ujednačeno označio i istaknuo njihove lokacije, bez suvišnih intervencija na samim kaštilima.

Realizacijom ambijentalnog koncepta Kaštili u mraku Pučišća bi planski, sustavno i etapno dobila dodatnu urbanističko-arhitektonsku i turističku atrakciju koja baštinu i identitet prezentira suvremenim i odmjerenim metodama.

turizam (3)
stanovanje (5)
bez namjene (2)
? nepoznata lokacija (3)

staza

smart highway

sadržaj

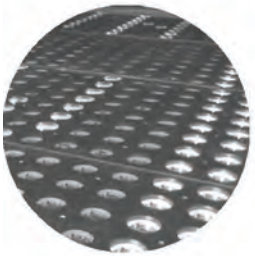
raspršeni hotel i
umjetnička galerija

oznaka

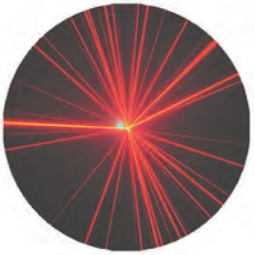
light-show

identitet

prepoznatljivost

MIRINE – PUČIŠKI LAMPJUNI

Ana Rukavina

Kada nestane život nestaje i kuća. S vremenom, kuća bez stanovnika postaje i ostaje mirina. Iako mirine mogu imati određenu draž, one su ipak prije svega nijemi svjedoci iseljavanja. Stanovnici i posjetitelji Pučišća i drugih dalmatinskih mjesta mirine doživljavaju uglavnom kao tužne podsjetnike na neka prošla vremena i ljude. Nameće se pitanje: može li motiv mirine postati, umjesto stare i zaboravljene ruševine, prostor novih sadržaja i aktivnosti stanovnika i posjetitelja Pučišća?

Mirine se skrivaju razasute po Pučišćima i djeluju kao uspavana protuteža aktivnom obalnom potezu s nizom sadržaja uz rivu i trgove. Prva etapa revitalizacije mirina u Pučišćima je njihovo lociranje i mapiranje kao potencijalnih mjesta za neke nove sadržaje i aktivnosti. Revitalizacijom mirina mogu se oblikovati prostorni akcenti koristeći postojeće elemente uz minimalne zahvate. Elementi uređenja mirina suptilno povezuju nekadašnje i današnje stanovnike i posjetitelje. Jednostavni zamjenjivi elementi, rasvjeta i mobilijar mirine pretvaraju u mjesta odmora ili druženja i kulturnih događanja. Danju se mirine ističu mobilijarom, a noću rasvjetom koja otkriva njihov položaj u Pučišćima. Promjenom intenziteta rasvjete mirine noću komuniciraju s prolaznicima, a svjetlosna scenografija uvale otkriva nove sadržaje, aktivnosti i dinamiku u Pučišćima.

Mapiranje i obilježavanje mirina u Pučišćima simbolički je čin kojim se ukazuje na problem depopulacije dalmatinskih otočnih mjesta. Mirine mogu oživjeti samo ljudi koji će ih urediti, koristiti i pokazati na primjeren način i u najboljem svjetlu, kao lampjune u noći.

PRIČA O MIRINI

Za gradnju kamenih kuća potreban je kamen

od kojega se grade zidovi. Međukatne konstrukcije i

krovišta grade se od drvene građe. Kuće se pokrivaju

kamenim pločama koje se premazuju vapnom.

Vapno štiti kamene krovove od atmosferilija i

smanjuje temperaturu krovova zbog svoje blještavo

bijele boje. Kada se kuće koriste, dim i čađa

zaštićuju drvo protiv nametnika, truljenja i

vatre. Ako se kuća ne koristi i ne loži se ognjište,

nametnici se naseljavaju u drvene grede i kuće propadaju.

Preostaje kamena opna zida koja se naziva MIRINOM.

Postavljanjem opne krova koja danju radi sjenu,

a noću svijetli, te uređenjem unutrašnjosti mirina

namještajem i opremom privremenog karaktera,

mirinama se daje prilika za novi život.

sadržaji u mirinama

dvor

književna večer

glazbena škola
knjižnica

izložba

dvor

predstava

dvor

koncert

dvor

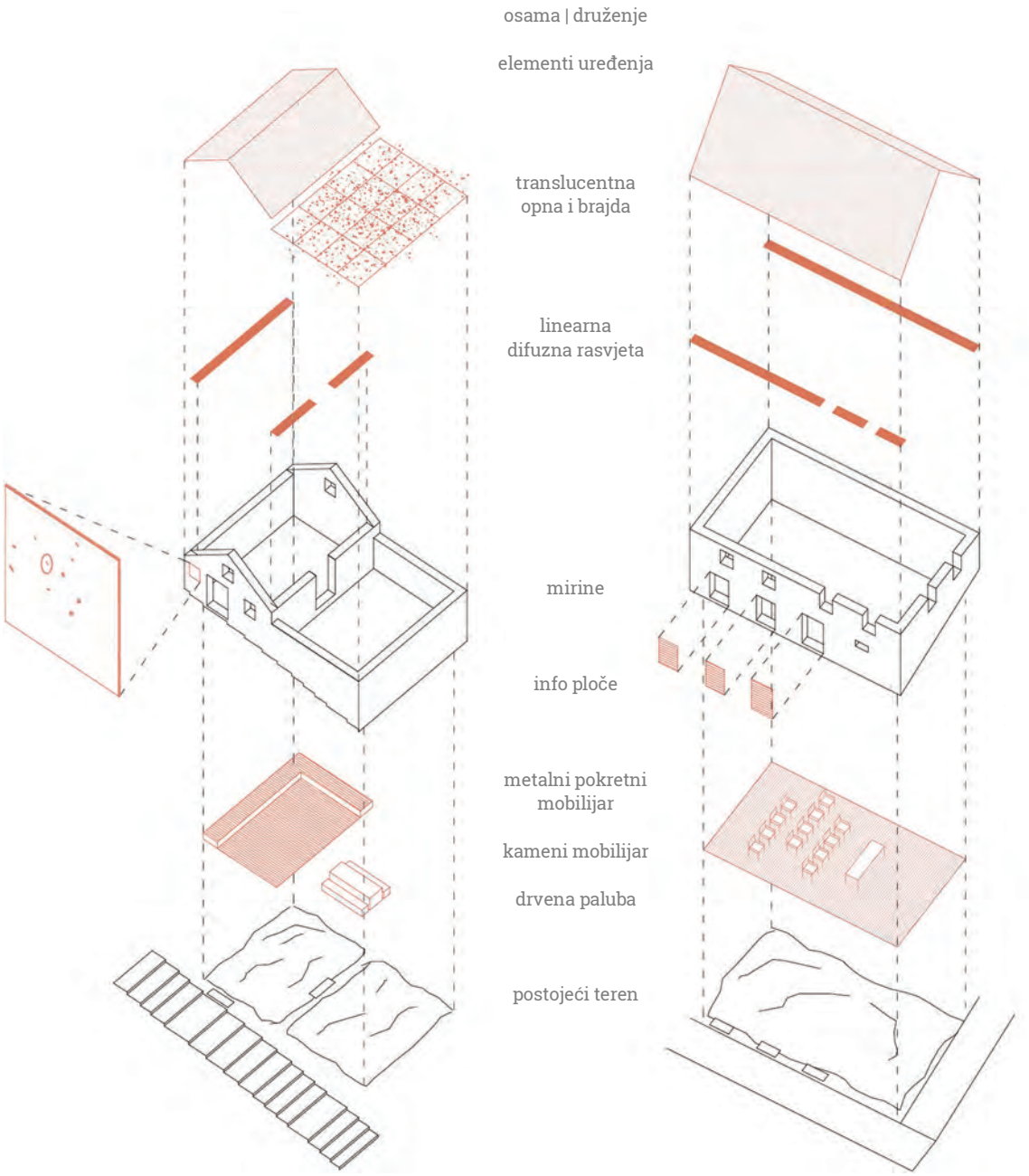

dvor

video projekcija

osama | druženje
elementi uređenja
translucentna opna i brajda
linearna difuzna rasvjeta
mirine
info ploče
metalni pokretni mobilijar
kameni mobilijar
drvena paluba
postojeći teren

mirine danju

lokacije mirina u Pučišćima

mirine noću

Tražio sam
dogovor i mjeru.
Dogovor između
suvremenosti i tradicije,
i mjeru između
zadovoljstva i sreće.

akademik Dinko Kovačić

ISBN 978-953-8042-48-5

